

Vlaams
Parlement

vergadering **C7**
zittingsjaar 2020-2021

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Binnenlands Bestuur, Gelijke Kansen en
Inburgering

van 6 oktober 2020

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Katia Segers aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de resultaten van de Barometer Digitale Inclusie 2020 van de Koning Boudewijnstichting – 3250 (2019-2020)	3
VRAAG OM UITLEG van Sam Van Rooy aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over het nieuwe migratie- en asielpact van de EU – 3359 (2019-2020)	8
VRAAG OM UITLEG van Brecht Warnez aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de resultaten van de oproepen voor stadsvernieuwing – 3385 (2019-2020)	14
VRAAG OM UITLEG van Kurt De Loor aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de selectieprocedures bij lokale overheden en de Vlaamse overheid tijdens de coronacrisis – 3483 (2019-2020)	17
VRAAG OM UITLEG van Brecht Warnez aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de verdere evolutie van de gemeentefinanciën na corona en de richtlijnen voor de aanpassing van de meerjarenplannen 2020-2025 – 3487 (2019-2020)	21
VRAAG OM UITLEG van Brecht Warnez aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de fietsmobiliteit, inzonderheid wat de fietslease betreft – 3488 (2019-2020)	27
VRAAG OM UITLEG van Brecht Warnez aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de rol van de lokale besturen en het beleidsdepartement Binnenlands Bestuur bij het Vlaamse klimaatbeleid – 3501 (2019-2020)	31

VRAAG OM UITLEG van Katia Segers aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de resultaten van de Barometer Digitale Inclusie 2020 van de Koning Boudewijnstichting – 3250 (2019-2020)

Voorzitter: de heer Kris Van Dijck

De voorzitter: Collega's, we zijn in een testperiode: vraagsteller vijf minuten, replieken twee minuten. Ik ga er zeer streng op toezien.

Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (sp·a): Voorzitter, ik had mijn vraag oorspronkelijk ingediend voor minister-president Jambon omdat inclusie en mediawijsheid volgens mij een bevoegdheidsoverschrijdende beleidsissue en problematiek is. Ze is terechtgekomen bij minister Somers. Mijn excuses dat ik ze twee weken geleden heb moeten uitstellen. We hebben het er vorige week in de plenaire vergadering ook over gehad, maar het is toch fijn om ook hier in diepte het debat erover te kunnen voeren. Het gaat toch wel niet over een makkelijke aangelegenheid, die onze aandacht verdient.

In het kader van haar acties om digitale uitsluiting tegen te gaan, publiceerde de Koning Boudewijnstichting in augustus de Barometer Digitale Inclusie. De barometer wil een overzicht brengen van de digitale ongelijkheid in België. Zo blijkt uit het onderzoek uitgevoerd door VUB-onderzoeker Ilse Mariën – en ik ben verheugd te vernemen dat ze intussen op uw kabinet is beland, want u hebt daarmee de specialist in Vlaanderen in huis – en Périne Brotcorne dat 40 procent van de Belgen het risico loopt op digitale uitsluiting. 32 procent van hen heeft zwakke digitale vaardigheden en 8 procent gebruikt geen internet. De digitale uitsluiting is duidelijk verbonden met het inkomen en opleidingsniveau: hoe lager de inkomens en het opleidingsniveau, hoe minder de digitale vaardigheden.

De digitalisering beheerst meer en meer alle aspecten van ons dagelijks leven. We leven niet meer met media, we leven in media. Dat gaat van onze administratie, ons werk, het onderwijs tot contact houden met familie en vrienden. Gelukkig dat we het internet en de digitale tools hadden tijdens de coronacrisis, want dat heeft de digitalisering nog een duwtje in de rug gegeven, maar ook zeer duidelijk de pijnpunten naar boven gebracht. We dachten dat de digitale kloof gedicht was, maar het is gebleken dat die kloof nog altijd realiteit is. Digitale uitsluiting betekent ook vaak sociale isolatie.

Minister, door de verontrustende resultaten van deze barometer, heb ik de volgende vragen.

Hoe evalueert u de resultaten van de barometer en welke conclusies trekt u uit dit onderzoek?

Welke projecten lopen er momenteel op Vlaams niveau om de e-inclusie te realiseren en welke nieuwe projecten staan er op stapel om digitale uitsluiting tegen te gaan?

Bent u bereid om werk te maken van een Vlaams integraal e-inclusiebeleid over alle beleidsterreinen heen? Zo ja, welke acties plant u hiertoe te ondernemen?

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Mevrouw Segers, ik wil u bedanken voor uw vraag, omdat het een belangrijke uitdaging is. U hebt de Septemberverklaring van de minister-

president gehoord, waarbij hij duidelijk maakt dat een van de belangrijke hefboomen waarmee wij in Vlaanderen een relancebeleid willen realiseren, digitalisering is. We willen de vierde industriële revolutie ook in de praktijk doorzetten, en dat is een opdracht voor alle ministers. Het betekent tegelijkertijd dat we ook oog moeten hebben dat er geen nieuwe tweedeling in onze maatschappij bestaat tussen zij die mee zijn met de digitalisering en zij die dreigen uit de boot te vallen.

Professor Mariën is al bijna een jaar aan mijn kabinet verbonden en ik ben heel blij dat ze mee de schouders onder dit beleid zet.

De barometer leert ons drie dingen. Ten eerste, het voorzien van internet thuis bij mensen met een laag inkomen is een prioriteit. 29 procent van de mensen met een inkomen onder de 1200 euro heeft geen internet thuis. Dat is nog veel. Het probleem is breder dan enkel gezinnen met schoolgaande kinderen. Het gaat ook om alleenstaanden en gezinnen zonder kinderen. Ten tweede moeten we absoluut inzetten op het ontwikkelen van digitale vaardigheden bij de brede bevolking. Dat is heel belangrijk. Ten derde moeten we zorgen dat publieke digitale diensten gemakkelijk te gebruiken zijn en toegankelijk zijn voor iedereen. Dat zijn drie belangrijke elementen die we uit die barometer moeten meenemen.

Wat gebeurt er op dit moment? Heel veel van mijn collega's zijn op dit moment bezig rond digitalisering en de realisatie van een inclusieve samenleving. Ik denk aan Onderwijs. Er werden door collega Weyts al 12.500 computers verdeeld onder schoolgaande jongeren. Er wordt verder geïnvesteerd in de ICT-infrastructuur van scholen. Op het vlak van Werk worden werklozen zonder voldoende digitale vaardigheden actief opgespoord en actief bijgeschoold. In het domein van Bestuurszaken wordt ingezet op het verder digitaliseren van de diensten van de Vlaamse overheid, met aandacht voor toegankelijkheid en gebruiksgemak.

Het Vlaams Kenniscentrum voor Mediawijsheid kreeg een eenmalige incentive voor e-inclusie tijdens de lockdown. De website www.einclusie.be werd uitgebreid met nieuw lesmateriaal en richtlijnen voor coronaveilige openbare computerruimten. Er werd een YouTube-kanaal e-inclusie opgericht, waarop korte instructiefilms worden gedeeld.

Vanuit mijn eigen bevoegdheden neem ik ook maatregelen om te werken aan een e-inclusiebeleid. We zien de lokale besturen als een belangrijke partner om dit op het terrein, dicht bij de mensen, mogelijk te maken. We willen het lokaal beleid rond e-inclusie versterken. Een geïntegreerd lokaal e-inclusiebeleid is maatwerk waarvoor ik de steden en gemeenten en de lokale actoren zal ondersteunen.

We zetten in op de uitrol van een actieplan 'Iedereen Digitaal'. We realiseren de toegang tot internet voor mensen met een laag inkomen via de UiTPAS, een heel nieuw spoor. Hiervoor hebben we een budget van 30 miljoen euro vrijgemaakt. Zo bereiken we een grote groep van mensen, via de lokale besturen, die nood hebben aan meer toegang tot internet en geven we tevens een boost aan het instrument UiTPAS, dat in het verleden zijn efficiëntie voor lokale besturen al heeft bewezen.

Er komt een lokale e-inclusiewerking onder regie van de lokale besturen waarbij ingezet wordt op openbare computerruimten, vormingen en begeleiding in samenwerking met lokale partners. Het is een investering van 15 miljoen euro.

We zorgen voor de uitrol van een toegankelijkheidstoets voor digitale diensten, een Vlaams netwerk van digibuddy's, en een monitor van digitale competenties van de werknemers van de Vlaamse overheid en lokale besturen. Hiervoor wordt extra 5 miljoen euro vrijgemaakt.

In totaal wordt 50 miljoen euro geïnvesteerd om tegemoet te komen aan de belangrijkste conclusies en de grootste uitdagingen die uit die studie blijken. Het

is een traject dat we samen met de auteur van het document proberen vorm te geven.

In het 'Smart Flanders'-programma zal er worden gewerkt rond het thema Citizen Science. Dit thema biedt mogelijkheden om de e-inclusie onder burgers te verhogen. Ook blijf ik in het 'Smart City'-traject aandacht hebben voor het feit dat iedereen mee is en blijf ik oog hebben voor e-inclusie.

We zijn volop bezig met het omzetten van de EU-richtlijn naar de websites en apps van de Vlaamse overheid.

Inburgering is mijn derde bevoegdheid. Ook in het inburgeringsbeleid is er sterke aandacht voor digitalisering en het versterken van digitale vaardigheden. Dat is een win-winsituatie, omdat mensen sneller aan het werk kunnen. De inburgeringsvaardigheden waarover ze binnenkort examen moeten afleggen, zullen ze digitaal kunnen verwerven, of toch in belangrijke mate. Dat zal niet voor iedereen mogelijk zijn, maar toch voor heel velen, waardoor werken en inburgeren meer hand in hand gaan. Het zal ook het inburgeringsproces versnellen en tegelijkertijd de zelfstandigheid van mensen en het kunnen bijdragen aan de samenleving. Door het verwerven van digitale vaardigheden versterken ze ook hun positie op de arbeidsmarkt, waarover we allemaal blij kunnen zijn. Ik heb in het afgelopen jaar een projectsubsidie gegeven aan Atlas, de Antwerpse inburgeringsorganisatie, om als piloot aan e-inclusie te werken met aandacht voor digitale vaardigheden bij inburgeraars.

U vroeg tot slot of ik graag naar een geïntegreerd e-inclusiebeleid wil gaan. Ikzelf geloof meer in concrete projecten, belangrijke projecten die verschillende van mijn collega's op het terrein realiseren. Ik denk aan Onderwijs en Werk, maar eigenlijk zetten ze daar allemaal heel hard op in. Ik wil dat blijven steunen en boosten. Ik zie in de lokale besturen de belangrijkste partner om zo'n e-inclusiebeleid in de praktijk waar te maken. We zullen er heel hard op werken om die netwerken en de toegankelijkheid, betaalbaarheid en digitale wijsheid van mensen te versterken. We hebben met de Vlaamse Regering een zeer omvangrijk budget vrijgemaakt om die sprong mogelijk te maken.

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (sp·a): Minister, ik dank u voor uw uitgebreide antwoord. Ik hoor zeker dat het een problematiek en een beleidlijn is die u zich echt eigen wil maken. Het is zeer goed dat u daar vanuit uw verschillende bevoegdheden mee aan de slag gaat. U zegt dat er niet echt een integraal beleid nodig is omdat u meer in projecten gelooft. Dat kan misschien kloppen, want e-inclusie is inderdaad een zaak van alle beleidsdomeinen, maar iemand moet het wel naar zich toe trekken, iemand moet het 'ownership' hebben. Ik denk dat u daar de aangewezen persoon voor bent. Het zou goed zijn mocht u daarop blijven aansturen.

Ik was ook blij dat we vorige week twintig minuten in de plenaire vergadering hebben gesproken over de problematiek, want de voorbije jaren heb ik het proberen op te volgen en overheerste het gevoel dat we er al waren met e-inclusie. Neen, met de coronacrisis is gebleken dat we er nog helemaal niet zijn. Zoals u aangeeft, mag de vierde industriële revolutie geen tweede grote kloof worden.

E-inclusie is de basis van het mediawijsheidsbeleid. Ook het Rekenhof heeft een rapport afgeleverd over het mediawijsheidsbeleid in Vlaanderen. Daar staan heel interessante zaken in. Ik neem aan dat u dat rapport zeker kent, maar het is ook belangrijk om daarmee aan de slag te gaan. Een van de belangrijke aanbevelingen van het Rekenhof was dat er nood is aan een plan. Dat plan zou vorm kunnen krijgen wanneer we een decreet zouden maken omtrent mediawijsheid waarvan e-inclusie een deel kan zijn. U kunt echt op mij rekenen om daar vanuit de oppositie – u hebt

in mij een medestander – aan mee te werken. Naast een decreet over mediawijsheid moeten we er ook voor zorgen dat internet eindelijk erkend kan worden als publiek goed, zoals ook elektriciteit en water dat zijn.

De 50 miljoen euro extra zijn alleszins een goede stap vooruit. Die UiTPAS is ook een belangrijke piste. Er zijn zeker nog werkpunten, maar u hebt een medestander in mij om tot een decreet te komen.

De voorzitter: Mevrouw Sminate heeft het woord.

Nadia Sminate (N-VA): Minister, ik hoor hier heel veel sombere cijfers, en terecht, want die cijfers moeten naar omhoog, maar in dat onderzoek lees ik toch ook heel wat positieve cijfers. Dat moet ook gezegd worden.

Als we zien dat het aantal niet-gebruikers van het internet sinds 2015 is gedaald van 14 naar 8 procent, dan wil dat zeggen dat we op de goede weg zijn. Ik lees ook dat 9 op de 10 inwoners regelmatig gebruikmaakt van het internet en dat daarbij e-commerce en internetbankieren de koplopers zijn. Ik vind dat allemaal heel positief.

Het is mij opgevallen – het lijkt misschien een detail, maar toch – dat er in Wallonië op verschillende plaatsen geen glasvezelkabels beschikbaar zijn, waardoor de kwaliteit van de internetverbindingen nogal slecht is. U kunt zeggen dat dat onze zaak niet is, maar het vertekent natuurlijk de cijfers wel.

Dit gezegd zijnde, wil ik onderschrijven, minister, dat er al heel veel initiatieven zijn en dat er ook heel veel nieuwe werden opgestart. Vlaanderen organiseert bijvoorbeeld De Digitale Week. De lokale besturen organiseren heel wat opleidingen, ook voor senioren. De centra voor volwassenenonderwijs en de centra voor basiseducatie verzorgen ook intensieve opleidingen. Ik vind dat we elkaar niet voor de voeten mogen lopen. Als ik de opsomming hoor die u hebt gegeven, dan is dat een heel uitgebreide lijst en dat is goed. Ik denk niet dat er nieuwe initiatieven moeten ontstaan, maar het is welkom om de initiatieven nog meer onder de aandacht te brengen zodat de doelgroepen die we voor ogen hebben, bereikt worden.

De voorzitter: De heer Warnez heeft het woord.

Brecht Warnez (CD&V): De barometer was niet echt verrassend als het gaat over het feit dat we een bepaalde doelgroep digitaal niet bereiken. Het is goed dat er veel initiatieven gebeuren via allerlei bevoegdheden.

Wat mij wel een beetje van mijn stoel deed vallen, is dat het gebruik van overheidsdiensten op een digitale manier niet stijgt in de laatste jaren. Is dat iets dat u ook vaststelt? Is er geen stijging in het digitale gebruik van de Vlaamse overheidsdiensten en lokale besturen?

De voorzitter: De heer Vaneekhout heeft het woord.

Jeremie Vaneekhout (Groen): Minister, omdat mevrouw Segers ernaar verwijst en omdat ik het een te boeiend en te prikkelend idee vind om er niet even ondersteuning aan te geven, wil ik reageren op het voorstel voor internet als publiek goed en als publieke dienstverlening. Dat is iets waar we anno 2020 zonder taboes over moeten durven nadenken, zoals voor water en elektriciteit. Als we het noodzakelijk vinden dat iedereen die in deze samenleving functioneert een bepaalde minimumtoegang heeft, dan moet Vlaanderen, in overleg met de federale overheid, kijken naar wat mogelijk is om stappen te zetten op het vlak van gegarandeerde dienstverlening op het gebied van internettoegang.

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Ik wil iedereen bedanken voor de tussenkomsten. Het is iets waar we over de ideologische breuklijnen heen bekommerd om zijn. Internet is een dusdanig belangrijk goed geworden, net als water en elektriciteit bij wijze van spreken, om goed te kunnen functioneren in de samenleving. Zeker als we willen versnellen op het vlak van digitalisering, moeten we erover waken dat iedereen mee aan boord is. Op dat vlak is er in de voorbije jaren al heel wat werk verzet. Door de lat hoog te leggen in het relancebeleid, hebben we natuurlijk ook een nieuwe opdracht op onze schouders geladen.

Ik wil mevrouw Sminate bedanken voor de optimistische kijk. Ik omarm dat. Ik ben van nature ook een optimist. Ik denk dat we elkaar vinden in dat optimisme. Dat optimisme mag ons echter nooit blind maken voor de uitdagingen die er nog zijn, want anders worden we gemakzuchtig en dat ligt niet in de lijn van 'plus est en vous' of 'plus est en nous' dat de Vlaamse Regering in haar schild draagt. We zeggen dat we meer uit onszelf moeten halen, dat we ambitieuzer moeten zijn. Ook al daalt misschien de groep mensen die helemaal uit de boot vallen op het vlak van digitalisering, er blijft nog altijd een kern van mensen die we moeten meekrijgen.

Het is vaak ook niet alleen het mee zijn, maar het goed kunnen gebruiken en er goed mee kunnen omgaan. Dat is een uitdaging voor ons allemaal trouwens. De evolutie gaat zo snel dat we daarop moeten blijven werken.

Het is heel juist – en op dat punt zitten we dicht bij elkaar, mevrouw Sminate – dat het niet de bedoeling kan zijn om grote, nieuwe structuren op te richten naast alles wat er bestaat. Ikzelf ben iemand die heel erg gelooft in de kracht van lokale besturen en het maatwerk dat daar gebeurt, dicht bij de mensen. De drie sporen die wij vanuit Vlaanderen volgen om de inclusie mogelijk te maken, zijn sporen waarbij we gaan via de weg van de lokale besturen. Als we zeggen dat we de UiTPAS zullen gebruiken om de toegankelijkheid tot het internet, ook van mensen met een bescheiden inkomen, mogelijk te maken, dan is dat een spoor dat lokale besturen heel goed kennen. We gaan inzetten op bijvoorbeeld digibuddy's, maar die bestaan vandaag al op veel plaatsen, zoals in de centra voor volwassenenonderwijs (CVO's) en in centra voor basiseducatie (CBE's). Er bestaan al heel veel andere sporen en we gaan ze versterken en verdiepen om bij de volgende monitor een stap vooruit te gaan.

Collega Warnez en collega Vaneeckhout zeiden dat er een zekere stagnatie in de monitor was rond het gebruik van overheidsdienstverlening die via het internet verloopt. Ik denk dat het grote probleem vaak de gebruiksvriendelijkheid is. Lokaal ontstaan er e-loketten, maar vaak is de gebruiksvriendelijkheid niet eenvoudig, bijvoorbeeld voor mensen met een visuele beperking, met een auditieve beperking, met een motorische beperking, met beperkte digitale skills. Ook het taalgebruik dat wordt gehanteerd, is vaak 'ambtenarees' – om het oneerbiedig te zeggen – of 'wetstratees', en dus niet altijd gebruiksvriendelijk voor mensen die niet iedere dag in ons jargon praten en denken. Het creëert soms een afstand. Laten we eerlijk zijn: ik krijg soms ook documenten binnen die ik, zelfs als jurist en politicus, vier keer moet lezen voor ik het helemaal goed heb begrepen. Het zal waarschijnlijk door mijn beperkte capaciteiten komen, maar er is nog werk aan de winkel. Ik denk dat dat de komende maanden en jaren een uitdaging zal zijn.

Wat de barometer laat zien, is volgens mij vooral dat probleem, eerder dan de louter fysieke toegankelijkheid van die documenten, want er is – gelukkig maar – de afgelopen jaren een groeiend aanbod van wat lokale besturen en andere overheidsdiensten aanbieden.

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (sp-a): Collega's, ik dank jullie voor de aanvullende vragen.

Internet is een publieke dienst – dank u om dat idee mee genegen te zijn. Ik denk dat we dat federaal verder moeten aanpakken.

In antwoord op collega Sminate: internet is één zaak, en neen, het is niet de schuld van de Walen dat de cijfers van inclusie zakken en we er nog niet zijn. Internet is dus één zaak, maar ook het bezitten van een laptop of toegang hebben tot een laptop, blijkt nog altijd een groot probleem te zijn, ook al dachten we dat dit voorbij was. Er zijn 12.000 laptops in de scholen verdeeld; alleen al voor het secundair onderwijs waren er 18.000 aanvragen. Ook wij hebben in de universiteiten gemerkt dat een groot deel van onze studenten geen toegang hadden tot internet en laptops.

Het is ook een zaak van skills. Ik heb er vorige week in de commissie naar verwezen dat VDAB verplicht om een e-mailadres aan te maken, ook bijvoorbeeld voor laaggeschoolden die op zoek zijn naar werk. En ja, via de CBE's leidt VDAB ook mensen naar workshops om digitale skills te verwerven. We moeten daar zeker op blijven inzetten, maar ook aanvaarden dat sommige mensen, bijvoorbeeld laaggeschoolde mensen op het einde van hun carrière, het ook gewoon niet kunnen. Mijn vader is een metsler, die nog nooit van zijn leven achter een computer heeft gezeten en dat ook niet gemakkelijk zal doen. Hij is nooit werkloos geweest, hij heeft het niet moeten doen. Ik bedoel dat we skills bij mensen moeten proberen blijven te ontwikkelen, maar dat het niet zo evident is.

Minister, als uitsmijter: de vierde industriële revolutie komt er vooral onder het toenemend belang van artificiële intelligentie. Ook artificiële intelligentie dreigt ongelijkheden te reproduceren wanneer we ons er niet genoeg van bewust zijn, want het zijn wij, mensen, die de algoritmes maken.

Het is dus heel belangrijk om met een andere blik te kijken wanneer algoritmes worden ontwikkeld. We hebben daarvoor een belangrijk ethisch kader nodig. Er is het datacentrum AI, maar ik zou willen vragen om daar ook heel erg op in te zetten en tot een sterk kader te komen om de boot niet te missen en geen ongelijkheid te installeren.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Sam Van Rooy aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over het nieuwe migratie- en asielpact van de EU – 3359 (2019-2020)

Voorzitter: de heer Kris Van Dijck

De voorzitter: De heer Van Rooy heeft het woord.

Sam Van Rooy (Vlaams Belang): Voorzitter, minister, collega's, in opvolging van het asiel- en migratiepact dat in december 2018 ondertekend werd in Marrakesh – het zogenaamde Marrakeshpact, voor de vele N-VA'ers in deze commissie nog zeer goed in het geheugen, mag ik denken – is de Europese Unie gekomen met een nieuw migratiepact. Dit pact, dat verder bouwt op voorstellen uit 2015 en het Marrakeshpact van 2018, beoogt een "alomvattend, duurzaam en crisisbestendig kader te creëren voor het beheer van asiel en migratie binnen de EU. Het omvat de hele migratieroute van begin tot einde."

Dit pact zal in de hele Europese Unie een gemeenschappelijk asielstelsel opleggen aan de lidstaten. In het verleden liet de Europese Commissie hiervoor reeds een studie uitvoeren onder auspiciën van het Europees Vluchtelingenfonds, waaruit bleek dat de EU er eigenlijk naar streeft om steeds meer mensen uit andere

continenten, met name Afrika en Azië, op te nemen in de EU. Deze studie ging uit van een theoretische mogelijkheid om tot maximaal 3,3 miljard migranten te kunnen verdelen over de lidstaten. In dat model wordt voor België uitgegaan van een bevolkingstoename tot net geen 20 miljoen inwoners. Dit zou ook voor Vlaanderen enorme repercussies hebben.

Dat hoeft niet te verbazen, als we weten wie vandaag de architect is van het nieuwe Marrakeshpact van de EU, namelijk Ylva Johansson, een voormalige sociaaldemocratische minister van Zweden, die er tijdens de migratiecrisis in 2015 voor zorgde dat een recordaantal migranten Zweden is binnengekomen. Hierdoor is op dit moment ruim 18,5 procent van de inwoners van Zweden niet in Zweden geboren. In haar huidige functie van Europees Commissaris uitte zij eerder zelfs de intentie om jaarlijks 1 tot 1,5 miljoen migranten naar Europa te willen halen. Aldus de architect van het nieuwe migratiepact van de Europese Unie.

Verschillende elementen uit het nieuwe migratiepact laten dan ook weinig aan de verbeelding over. Zo wordt onder meer geponeerd dat migranten die illegaal het Europese grondgebied betreden, toch toegang zullen krijgen tot de asielprocedure. Illegaliteit zal dus niet langer strafbaar worden gesteld. Daarnaast zal er ook – en dat is wel opmerkelijk – een verplicht – met de nadruk op verplicht – solidariteitsprincipe worden uitgewerkt, waarbij lidstaten die door de toestroom van asielzoekers onder druk komen te staan, hulp moeten krijgen – moeten krijgen – van alle andere lidstaten. En die hulp zal moeten bestaan uit ofwel het overnemen van een aantal asielzoekers – dat is de zogenaamde spreiding – ofwel het betalen van een som geld aan de getroffen lidstaat ter ondersteuning van het terugkeerbeleid of van de opvang van die asielzoekers.

Voor dit solidariteitsprincipe zal de EU een mechanisme ontwerpen om de hulp te berekenen. Hiervoor zal men kijken naar het bruto binnenlands product (bbp) en het aantal inwoners van de lidstaat. Elk criterium, zowel het aantal inwoners van de lidstaat als het bbp, zal gelden voor 50 procent van de berekening.

Ook wil de EU extra wettelijke manieren creëren voor asielzoekers om naar Europa te komen. Men stelt onder andere voor om lidstaten aan te sporen om toestemming te geven aan inwoners, gemeenschappen en organisaties om vluchtelingen te sponsoren zodat ze vlotter naar Europa kunnen komen.

Het is duidelijk dat de EU met dit Marrakeshpact 2.0 de procedures om naar Europa te komen, wil vereenvoudigen.

Ze wil onder andere ook laag- en niet-geschoolden sneller naar Europa kunnen halen. Dit pro-migratiepact zal dus ontegensprekelijk leiden tot nog meer immigratie uit Afrika en het Midden-Oosten. Het zal leiden tot nog meer immigranten uit islamitische landen en uit islamitische gebieden.

Minister, u bent bevoegd voor de integratie en de inburgering, welke impact voorziet u op het vlak van integratie en inburgering als het nieuwe pact wordt geratificeerd?

Volgens de beleidsnota Gelijke Kansen, Inburgering en Integratie beschouwt u de lokale besturen als eerstelijnsparticipanten in het inburgerings- en integratiebeleid. Op welke wijze denkt u de lokale besturen bij te staan wanneer dit pact effectief geratificeerd wordt en de lokale besturen worden geconfronteerd met nieuwe golven van migranten uit Afrika en het Midden-Oosten?

Beschouwt u dit pact als een positieve meerwaarde op het vlak van integratie en inburgering? Zo ja, welke concrete invulling zult u hieraan geven?

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Mijnheer Van Rooy, voor ik tot de grond van de zaak kom, wil ik even terugkomen op de studie waarnaar u verwijst. Het is een studie die enkele jaren geleden is gemaakt, zo'n zeven of acht jaar geleden, waarvan de Europese Commissie en alle Europese instanties zeggen dat de studie hen helemaal niet bindt.

Het is een studie die natuurlijk absurd is. U verwijst naar pagina 112 – dat is een van de tabellen uit die studie –, waar men zegt wat er zou gebeuren, mochten er duizend inwoners per vierkante kilometer in Europa kunnen wonen. En dan krijgt men inderdaad die absurde cijfers van België tot 20 miljoen inwoners. In diezelfde absurde studie staat vier pagina's eerder een andere tabel waarin men nagaat wat er zou gebeuren met tweehonderd inwoners per vierkante kilometer. En dan zijn wij in België met 4,4 miljoen mensen te veel: dat is ongeveer de volledige bevolking van Wallonië. Die tabel kan misschien inspirerend zijn voor sommigen, maar de range is toch wel zeer groot, en daardoor heeft de Europese Unie terecht gezegd dat het een studie is waarmee men niets kan aanvangen en die totaal van de pot is gerukt. In Zweden zouden er dan 440 miljoen inwoners kunnen gaan wonen, omdat het een heel groot land is. Het is een studie die absurd is en te gek voor woorden.

Wat de vraag ten gronde betreft: de Europese Commissie heeft een voorstel gelanceerd, dat nu zijn weg moet lopen. Als het wordt aanvaard, moet het eerst naar de regeringen gaan. Evident is migratie op de allereerste plaats een federale materie. Inburgering en Integratie is een Vlaamse materie. Wanneer de Europese Commissie beslist om dit ontwerppact aan de verschillende lidstaten te bezorgen, dan zal er intra-Belgisch, volgens de geëigende procedures, overleg zijn om een standpunt te bepalen. We zullen dat dan grondig bestuderen.

Ik wil dus eerst het voorstel krijgen zodat we het grondig kunnen bestuderen en er met de federale collega's kunnen over praten vanuit mijn eigen bevoegdheidskader en vanuit het bevoegdheidskader dat de Vlaamse Regering heeft, met respect voor de constitutionele rechtsorde in ons land. Op basis daarvan zal een standpunt worden ingenomen en zal dat pact worden goedgekeurd, worden aangepast, worden verworpen enzovoort. Het is veel te vroeg om daar vandaag concreet op te antwoorden.

In algemene termen denk ik dat het goed is dat er een Europees migratiebeleid komt; dat is mijn overtuiging en ook die van de hele Vlaamse Regering. Het beleid moet ervoor zorgen dat mensen die hier zonder een legaal verblijf en zonder legale verblijfstitel zijn, terug moeten worden gestuurd, op een humane maar ook duidelijke manier, naar hun land van herkomst. Dat er in het kader van Europa ook een zekere solidariteit moet zijn, die op verschillende manieren kan worden ingevuld, lijkt me logisch, zeker richting de buitengrenzen, omdat de buitengrenzen ook onze grenzen zijn.

Elke stap is goed die procedures eenvoudiger maakt, sneller maakt, duidelijker maakt en die mensen die hier aanwezig zijn op een niet-legale grondslag, ook effectiever kan terugbrengen naar het land van herkomst.

Dat zijn zaken die een humaan maar ook een kordaat migratiebeleid kunnen ondersteunen. Het geeft ook de volgende stap van een integratie- en inburgeringsbeleid voor mensen die legaal in ons land aanwezig zijn een beter kader.

Ik wacht rustig af tot wanneer er een concreet voorstel van pact naar de federale collega's wordt gestuurd. Dan zullen we kijken in welke mate er bevoegdheidselementen zijn die ook Vlaanderen impacteren om daar in dialoog met hen ernstig over na te denken. Op dat moment zullen we nog ruimte en tijd genoeg hebben om daarover ook in deze commissie van gedachten te wisselen.

De voorzitter: De heer Van Rooy heeft het woord.

Sam Van Rooy (Vlaams Belang): Dat we daar nog van gedachten over zullen wisselen, daar kunt u van op aan! U negeert eigenlijk zowat alles wat ik over dat pact al heb gezegd. Dat pact ligt er gewoon. Die tekst is er. Het is ook duidelijk wie er de architect van is. Ik heb dat ook beschreven. Het is duidelijk wat zij wil. Zij zegt jaarlijks 1 tot 1,5 miljoen migranten naar Europa te willen halen. Dat dit pact als doelstelling heeft om meer migratie naar Europa, en dus ook naar België en Vlaanderen, mogelijk te maken, staat buiten kijf. Daar hoeft u voor niets nog op te wachten.

Er is nog iets waar u niet op moet wachten. U moet toch anticiperen – want u bent beleidsmaker – op wat komen zal, namelijk op het feit dat de Vivaldicoalitie, waar uw partij deel van uitmaakt, dat pact zal ratificeren. Er is niets dat erop wijst dat zij dat pact zullen verwerpen. Er is helemaal niets dat daarop wijst. Ik denk dus dat u zich moet voorbereiden op nieuwe stromen van migranten die, volgens uw beleid toch, een inburgeringscursus zullen moeten volgen. Er zijn nu al wachtlijsten. Het lijkt mij toch dat u moet anticiperen, maar ik kan niet uit uw antwoord opmaken dat u zich daar al op instelt, dat u zich klaarmaakt om die nieuwe stromen ... Voor alle duidelijkheid: wij zijn er natuurlijk tegen dat die nieuwe stromen op gang zullen komen. Er zijn nu al wachtlijsten. Ik vraag mij af, minister Somers, of de mensen die instaan voor inburgering en integratie opnieuw voor een voldongen feit zullen worden gezet als het eigenlijk al te laat is, als die mensen hier plots allemaal op ons grondgebied aan de deur kloppen. Of zult u daarop nu al anticiperen?

De voorzitter: Mevrouw De Vreese heeft het woord.

Maaike De Vreese (N-VA): Minister, ik heb daar nog een bijkomende bedenking, opmerking over. Onze fractie gaat niet akkoord met het uitgangspunt van het nieuwe voorstel van de Europese Commissie. Ik heb dat ook al uitgelegd in de commissie Algemeen Beleid en zal er hier niet dieper op ingaan, want het gaat hier over integratie en inburgering en de impact daarop.

Natuurlijk zal de manier waarop de Europese Unie asiel en migratie aanpakt, een impact hebben op het aantal mensen dat hier toekomt. Ook het federale niveau is verantwoordelijk voor het aantal mensen dat toegang krijgt tot ons grondgebied. Dat heeft allemaal een impact op het Vlaamse niveau op het vlak van integratie en inburgering. Hoe zullen we die mensen allemaal in een traject kunnen steken?

Het is dus belangrijk om te kunnen omgaan met verschillende stromen, met het aantal mensen dat naar hier komt. Hoe zult u daarmee omgaan? Bent u daarop voorbereid?

Wordt de impact van migratie op onze integratie en inburgering besproken op EU-niveau? Er wordt vaak gesproken over asiel en migratie, maar wordt ook integratie en inburgering besproken op het niveau van de Europese Unie?

De voorzitter: De heer Vaneekhout heeft het woord.

Jeremie Vaneekhout (Groen): Eerst en vooral bedankt voor de vraag. Ik denk dat het niet slecht is dat we vooraf al nadenken als er dingen staan te gebeuren, wat de impact is op het Vlaamse beleid.

Het zal u echter niet verwonderen dat mijn invalshoek een klein beetje anders is omdat ik een aantal realiteiten zie. Je hebt de realiteit van migratiestromen of migratiedruk – zo u wilt – richting Europa. We kunnen op onze kop gaan staan, maar dat is een realiteit. Aan de andere kant is er ook de realiteit van een aantal wantoestanden, onder andere in het kamp in Lesbos waar we een aantal weken geleden drama's hebben zien gebeuren en waar je moeilijk van kunt zeggen dat

dit een ordentelijke of goede aanpak is. Daarnaast is er de realiteit van een aantal bezorgdheden en vragen over wat haalbaar en houdbaar is: op welke manier zullen we dat goed managen; hoe zorgen we dat mensen die hier mogen zijn op basis van internationale wetgeving en internationaal recht hier een toekomst kunnen uitbouwen die menswaardig is en een bijdrage levert aan onze samenleving; hoe zorgen we dat mensen die geen mogelijkheid hebben om hier te blijven op een goede manier kunnen terugkeren en een doorstart kunnen nemen in het land van oorsprong of op een andere plaats?

Die gegevenheden maken dat mijn fractie er al vijf jaar overtuigd van is, sinds de crisis in 2015, dat de enige manier om dit op een ordentelijke, verantwoorde manier aan te pakken als bestuurders een Europese aanpak is. In die zin is het betreurenswaardig dat er geen Europees draagvlak is gevonden voor de aanpak die al een tijdje geleden was uitgewerkt om daaromtrent samen te werken. Vandaag wordt er een nieuwe poging gedaan op Europees niveau om dat waar te maken. Ik denk dat dat een goede poging is of dat het alvast goed is dat die poging gebeurt.

Wat betreft de inhoud van het pact, zit ik op dezelfde lijn. Ik kan niet helemaal inschatten wat op dit moment alle finesses zijn. Ik kijk daar mee naar uit.

Uiteraard – ik denk dat we daar allemaal op dezelfde lijn zitten – moet er nagedacht worden over wat de impact is op het gebied van een goed integratiebeleid. We zullen dan onze verantwoordelijkheid moeten opnemen. Ik ga er ook van uit, minister, dat u in goed overleg zult gaan met uw nieuwe collega's aan de overzijde om ervoor te zorgen dat dit op een ordentelijke manier wordt aangepakt en dat ook het aspect integratie en inburgering mee onderwerp zal zijn van die gesprekken.

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Collega's, bedankt voor de bijkomende vraagstelling. Ik wil misschien toch een aantal elementen scherpstellen.

Wat de impact betreft van een mogelijk pact: men probeert een Europese aanpak te realiseren via een pact en men probeert daar draagvlak voor te zoeken. Dat proces is volop aan de gang. Een inschatting maken van wat de impact zal zijn van zo'n Europees beleid kan je pas ernstig doen op het moment dat je weet hoe dat beleid eruit zal zien.

U zegt dat er een voorstel ligt dat klaar is en dat ik dat al kan bekijken. Ik herinner mij het pact van Juncker dat er ook niet is gekomen. Ik denk dat dat een heel moeilijke aangelegenheid is. Iedereen kent de grote gevoeligheden. Om daar op een zeker moment een ja, een fiat voor te krijgen van de Europese landen om in een bepaalde richting te functioneren en op een bepaalde manier de Europese migratiepolitiek te voeren, moet nog gebeuren. We kunnen op dit moment absoluut niet zeggen dat er al een kant-en-klaar plan klaarligt dat iedereen zal aanvaarden. Ik denk dat er nog veel water door de verschillende Europese rivieren zal stromen alvorens een consensus gemaakt is over de verschillende elementen. Op dat moment kunnen we op een ernstige manier kijken en evalueren wat het plan is. Zoals het nu is, leest iedereen het vanuit zijn eigen partijpolitieke overtuiging en ziet daar ook andere elementen in die misschien een heel andere impact kunnen hebben dan men op dit moment verwacht.

We leven in een constitutionele rechtsorde en ik wil me daar als minister ook aan houden. Er zijn bevoegdheden die federaal zitten en er zijn bevoegdheden die Vlaams zitten. Mevrouw De Vreese heeft heel terecht gezegd dat de toegang tot het grondgebied, de 'gatekeeper' aan de deur de federale overheid is. Zodra mensen binnen zijn en een legale verblijfstitel krijgen, is het de taak van Vlaanderen

om met die mensen aan de slag te gaan. Dat is de taakverdeling. Men kan dat betreuren of vinden dat het anders moet zijn, maar ze is er, en ik zal me daar ook aan houden, omdat we anders zullen verzuipen in eindeloze discussies waarbij we de hele tijd ofwel calimero zijn, ofwel ons stoerder voordoen dan we kunnen zijn binnen onze constitutionele rechtsorde.

Zijn we anticipatief klaar? We zijn klaar voor evoluties op het vlak van migratie.

We hebben een open-endfinanciering. Dat wil zeggen dat er financiering is voor de gevallen die we moeten hebben, beslissingen die we al een aantal jaar geleden genomen hebben. Als men morgen vijfhonderd mensen moet inburgeren, zullen er middelen zijn voor vijfhonderd; zijn het er duizend, zullen er middelen zijn voor duizend mensen. Dat is een systeem dat eigenlijk al bestond onder de vorige regering en dat we gewoon hebben voortgezet. We versterken dat nog door in te zetten op digitalisering. Waarom digitalisering? Dat betekent dat je onafhankelijk wordt van leerkrachten die je moet hebben, of minder afhankelijk van leerkrachten, omdat een aantal mensen via de digitale tools die we aanbieden in staat zullen zijn om de kennis die ze moeten verwerven om te slagen in hun inburgeringsexamen, zelfstandig te verwerven. Er is vandaag de dag een voldoende sterk kader dat we volop aan het uitbouwen zijn, dat we aan het klaarmaken zijn om met dat versterkt inburgeringsbeleid, waar we ook meer vragen van nieuwkomers en een aantal extra verplichtingen opleggen, aan de slag te kunnen gaan, óók mocht er morgen een evolutie zijn ten goede of ten kwade – dat kan iedereen naar eigen inzichten invullen – naar het aantal mensen dat we moeten inburgeren.

Ten vierde: er is op dit moment, mevrouw De Vreese, geen structureel Europees overleg op het vlak van integratie en inburgering – maar ik moet dat nog eens goed nakijken –, omdat dat een beleid is dat in veel landen onafhankelijk van elkaar tot stand is gekomen. Ikzelf heb de voorbije maanden, ondanks corona – dat heeft me wat gehinderd, want anders had ik daar verder in willen gaan –, met heel veel collega's die bevoegd zijn voor de inburgering en integratie, en iets breder samenleving en diversiteitsbeleid, contact gehad. Ik heb met de Nederlandse collega gesproken, de Deense, de Oostenrijkse, de Duitse: de landen die ter zake een beleid voeren dat voor ons ook inspirerend of interessant kan zijn of dat we kunnen gebruiken als klankbord. Ik wil daarmee voortgaan, ik wil ook graag eens gaan kijken wat men specifiek in Noorwegen doet, in Finland, laat ons maar zeggen de verschillende Noord-Europese landen.

Mijn bedoeling is ook om op termijn daarrond een gezamenlijk overleg op gang te trekken. Ik denk immers dat wij in Vlaanderen de ambitie moeten hebben om het beste inburgeringsbeleid te hebben, het meest toonaangevende, het meest vernieuwende. Uit de contacten die ik tot nu toe heb met mijn collega's, zitten we daar niet slecht. Daar is nood aan vernieuwing, aan versterking, maar wij hebben een aantal nieuwe inzichten hier in Vlaanderen die anderen kunnen inspireren, zoals ook andere dingen die elders bestaan ons ook kunnen inspireren. Het zou nuttig kunnen zijn om op Europees vlak ook meer overleg te hebben daarover. Het enige probleem om op Europees vlak over een integratie- en inburgeringsbeleid te praten, is dat dat aan heel veel dingen raakt. Dat raakt aan onderwijs, dat raakt soms ook aan werkgelegenheid of arbeidsmarkt, dat raakt aan het inburgeren op zich, *sensu stricto*. Er zijn heel veel elementen die daar aan te pas komen, niet overal zit dat echt bij één minister, ook bij ons niet: als ik die dingen opnoem, voelt u ook al aan dat een hele regering snel in beeld komt. Als je uit de smalle bedding van het louter inburgeren op zich gaat, waar een integratiebeleid toch iets meer is dan alleen maar de mensen die cursus laten volgen, Nederlands laten leren, gaat integratiebeleid nog een stap verder om echt één gemeenschap uit te bouwen in diversiteit. We zijn daar zelf al aan het nadenken over hoe we Europees een netwerk kunnen opbouwen met landen die wat in onze richting kijken en denken,

om daarmee samen te werken en misschien op zeker moment ook op Europees vlak een platform te creëren.

De voorzitter: De heer Van Rooy heeft het woord.

Sam Van Rooy (Vlaams Belang): Misschien eerst richting mevrouw De Vreese zeggen dat er tussen 2021 en 2024 door de EU een actieplan voor integratie en inclusie wordt opgemaakt. Dat maar om te zeggen dat de EU natuurlijk probeert steeds meer te regelen boven onze hoofden en steeds meer bevoegdheden te usurperen. Wij zijn daar uiteraard als grote EU-critici tegen, want ik denk niet dat dat goed afloopt.

Het blijft mij toch verbazen dat blijkbaar op geen enkel moment de cijfers en de woorden die worden uitgesproken door de Europese Commissie en door zo iemand als Ylva Johansson, niet serieus genomen worden. Zij heeft letterlijk gesproken over jaarlijks 1 tot 1,5 miljoen migranten naar Europa willen halen, jaarlijks 1 tot 1,5 miljoen. Naar waar zullen die migranten trekken? Dat weten wij uit de voorbije decennia en de voorbije jaren: naar West-Europese landen, want daar is het natuurlijk goed toeven. Dus zeker naar België, zeker ook naar Vlaanderen. Ik hoor hier eigenlijk geen minister die zegt dat hij dan verantwoordelijk is om al die mensen te integreren en in te burgeren, en dat daar wel een plafond aan zit, dat er een limiet is, een maximum aan wat wij aankunnen in Vlaanderen, en niet alleen qua inburgering en integratie.

Maar u hebt het zelf gezegd: ook onderwijs, milieu, wonen, scholing, mobiliteit, al deze aspecten worden geraakt door nieuwkomers. Ik verwijs nog even naar wat onze provinciegouverneur, Carina Van Cauter, op een gegeven moment zei. Ze maakt zich zeer veel zorgen over de open ruimte die ze zoveel mogelijk wil behouden, maar ze zei dat dat problematisch wordt met de groeiende demografie.

Minister Somers, u hebt in het begin het onderzoek waarnaar ik verwees, absurd genoemd en niet-bindend. Ik ben het natuurlijk helemaal met u eens, maar eigenlijk is het niet zo absurd, in die zin dat er door niemand, en ook niet door u, gewezen wordt op het feit dat er op een gegeven moment een plafond moet zijn. We zijn nu in België met meer dan 11 miljoen, in Vlaanderen met meer dan 6 miljoen. Wat is het plafond? Wat is het plafond om mensen te ontvangen, te scholen, tewerk te stellen, te integreren?

U wilt een afwachtende houding aannemen. Ik vind dat een zeer domme houding, het spijt me zeer dat ik dat zo zeg. Ik denk dat u als minister van Integratie moet zeggen: 'Dit kan ik aan en niet meer dan dat. Te veel is te veel.' Het zal te veel worden als we deze Europese Commissie laten doen met dit migratiepact, neem dat maar van mij aan.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Brecht Warnez aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de resultaten van de oproepen voor stadsvernieuwing – 3385 (2019-2020)

Voorzitter: de heer Kris Van Dijck

De voorzitter: De heer Warnez heeft het woord.

Brecht Warnez (CD&V): Voorzitter, collega's, minister, u zet in op sterke steden, en dat is een goede en terechte keuze. Dit voorjaar lanceerde u twee oproepen rond stadsvernieuwing. In april ging het over concept- en projectsubsidies. Voor

de conceptsubsidies werd een bedrag van 360.000 euro uitgetrokken en voor de projectsubsidies 7,5 miljoen euro.

Die oproep in april werd in juni gevolgd door een thematische oproep in het kader van stadsvernieuwing. Het is goed om op die manier thematische oproepen te doen. Voor die thematische stadsvernieuwingsprojecten trekt de Vlaamse Regering jaarlijks een bedrag van 1,2 miljoen euro uit. Per project wordt maximaal 500.000 euro toegekend, die uitsluitend voor investeringen kunnen worden aangewend, met een maximale realisatietermijn van drie jaar.

De thematische oproep van dit jaar staat in het teken van de verbinding tussen stadsvernieuwing en datagedreven digitalisering en transformatie in de steden. In de persmededeling naar aanleiding van de lancering van deze oproep verduidelijkt de minister dat de coronacrisis ervoor gezorgd heeft dat onze economie een stevige duw in de rug nodig heeft en dat duidelijk werd dat de toekomst digitaal zal zijn. Concreet stelde u: "Onze economie moet worden gestimuleerd en Vlaanderen moet, wat mij betreft, een voortrekker worden op vlak van digitalisering. De twee kunnen hand in hand gaan. Het is dan ook logisch dat we die twee uitdagingen combineren in de stadsvernieuwingssubsidies". Ik citeer omdat ik het niet beter zou kunnen zeggen dan u doet, maar ook omdat ik echt geloof dat het rendabele euro's zijn.

Aanvragen voor subsidies in het kader van deze thematische oproep konden worden ingediend tot 10 september. Die deadline viel net na de zomervakantie, maar ook tijdens de coronacrisis.

Minister, kunt u aangeven hoeveel steden een aanvraag hebben ingediend? Op welke projecten hebben de ingediende aanvragen betrekking? Binnen welk tijdsbestek zal de jury een oordeel vellen over de ingediende aanvragen?

Hoe ervaren de verschillende steden de keuze van het thema? Hebt u opmerkingen en/of bedenkingen gekregen over de themakeuze?

Vorige thematische oproepen voor stadsvernieuwing hadden onder meer als thema 'Groen in de stad' en 'Zachte mobiliteit en multimodaliteit'. Telkens werd voor de realisatie van de projecten een periode van drie jaar voorzien. Worden die projecten ook binnen dat tijdsbestek gefinaliseerd? Zijn er projecten uit de voorgaande jaren die niet binnen dat tijdsbestek tot een goed einde werden gebracht en welke maatregelen en/of initiatieven worden dan genomen om de realisering ervan toch zo snel mogelijk af te ronden?

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Mijnheer Warnez, ik dank u voor de vraag.

Twaalf steden hebben een aanvraag ingediend voor een projectsubsidie, met twee aanvragen van de stad Mechelen, dus in totaal dertien aanvragen. Zes steden hebben een aanvraag ingediend voor een conceptsubsidie, met twee aanvragen van de steden Gent en Ieper, dus in totaal acht aanvragen. Negen steden hebben een aanvraag ingediend in het kader van de thematische oproep, met twee aanvragen van de stad Antwerpen, dus in totaal tien aanvragen.

Op welke projecten hebben de aanvragen betrekking? Ik heb een hele lijst gekregen, maar ik ga die niet helemaal overlopen. Het is moeilijk om ze samen te vatten, maar ik wil u gerust de lijst laten bezorgen, zodat u het volledige overzicht hebt van de verschillende projecten. Dat is geen probleem.

De jury stadsvernieuwing is samengekomen op 7, 8 en 9 september 2020 voor de beoordeling van de aangevraagde concept- en projectsubsidies. Aan de hand van

een beoordeling van de ingediende aanvraagdossiers en de toelichtingen van de steden werkt de jury nu een advies uit dat zal worden voorgelegd aan de Vlaamse Regering.

Voor de thematische oproep stadsvernieuwing was er een zitting van de jury op donderdag 1 oktober. Ook daar werkt de jury nu aan een formeel advies voor deze projecten, dat ik zal agenderen op de Vlaamse Regering.

In totaal zal dit jaar dus voor een totaalbedrag aan 9.040.775 euro aan stadsvernieuwingssubsidies worden toegekend.

Waren er bedenkingen bij de themakeuze voor de thematische oproep in 2020?

De thematische oproep van dit jaar staat in het teken van de verbinding tussen stadsvernieuwing en datagedreven digitalisering en transformatie. De focus ligt daarbij op de stedelijke economie. De oproep mikt op kleinschalige innovatieve projecten ter versterking van de stedelijke economie. Dat leek ons alvast een belangrijk thema, gelet op de economische relance en op het feit dat we heel veel praten over digitalisering. Informeel ontvingen we wel positieve signalen over deze keuze. Het aantal ingediende projecten bevestigt dat. We hebben nog geen volledige round-up, maar er zijn toch veel ingediende aanvragen en uit informele contacten met de jury, blijkt dat er toch wel wat positieve reacties zijn.

Er zijn nog geen van deze thematische projecten van de vorige oproepen afgerond. Er zijn er nog maar twee geweest, dit is de derde. De vijf lopende projecten uit de eerste oproep 2017 'Groen in de stad' lopen eind 2020 af. Door de coronacrisis hebben drie projecten een beperkte vertraging opgelopen en een uitstel van maximum één jaar gevraagd. Het gaat over De Torens in Aarschot, de groene lob Baenslandwijk in Sint-Niklaas en de site Demeestere in Kortrijk. Ik wil voor deze drie projecten aan de hand van een ministerieel besluit een uitstel van een jaar toekennen. Mijn administratie en de jury volgen de voortgang van alle projecten goed op, onder meer via de kwaliteitskamer die daarvoor is aangesteld. Ik denk dat het uitstel van een jaar gerechtigd is, gelet op corona en de miserie die iedereen daarmee heeft.

Ik hoop dat ik voldoende volledig ben geweest in mijn antwoord.

De voorzitter: De heer Warnez heeft het woord.

Brecht Warnez (CD&V): Minister, ik dank u voor uw antwoord.

Er zijn veel aanvragen ingediend, wat wil zeggen dat er geen probleem was door corona.

Ik heb alle begrip voor een verlenging. Wordt er ook een 'good practice' – dat is het voordeel van een thema te kiezen – uit gedistilleerd waaruit andere steden kunnen leren?

De voorzitter: De heer Van Miert heeft het woord.

Paul Van Miert (N-VA): Minister, wij hebben met onze stad ook twee ijzers in het vuur liggen, zowel voor de conceptsubsidies als voor de projectsubsidie, waarmee we een van de meest kwetsbare wijken in onze stad willen aanpakken. We hebben er alle belang bij dat deze oefening tot een snel einde komt. We hebben heel veel tijd verloren – ik moet u dat niet zeggen – met de aanpassing in het begin van de coronaperiode, toen we anders moesten vergaderen en veel vergaderingen moesten verzetten. Het heeft een kettingreactie teweeggebracht.

Wij kunnen die zuurstof en het opstarten van nieuwe projecten echt wel gebruiken in alle steden en gemeenten die zich kandidaat hebben gesteld voor deze

projectsubsidies. Enige haast en spoed zou in deze periode gewenst zijn, maar ik meen in u daarvoor wel een goede bondgenoot te vinden.

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: De bedoeling van zo'n thematische oproep is natuurlijk om dingen los te weken, daarvan te leren en de 'best practices' bij elkaar te brengen. We denken zelfs nog een stap verder te gaan. We zijn aan het nadenken over een systeem om middelen in te zetten om de echt goede voorbeelden uit te rollen en te multipliceren. We zijn aan het nadenken hoe we dat juist gaan doen. Ik denk wel dat het goed zou zijn: als uit zo'n thematische oproep een of twee zaken voortkomen die we echt kunnen uitrollen, waarom zouden we dat dan niet proberen te doen en daarvoor wat middelen inzetten? Het is een terechte vraag, waaraan we aan het werken zijn.

De jury is een zeer onafhankelijk orgaan. Ik vind het zelf, als titelvoerend burgemeester, wat frustrerend, maar het is zo en ik moet me er ook bij neerleggen.

U weet dat we extra middelen hebben gekregen voor nieuwe stadsvernieuwingsprojecten, zo'n 20 miljoen euro voor een volgende oproep volgend jaar. Ik zou de steden uitnodigen om daar zeker met aandacht naar te kijken. Ik geloof in dit instrument.

Ik wil aan de collega van Turnhout het volgende zeggen – en we hebben er al eens over gepraat: u kent het idee dat in het coalitieakkoord staat over de wijkverbeteringscontracten. Het is een idee en tot nu toe hadden we daar geen middelen voor voorzien, maar nu is er toch een budget van 4 miljoen euro. 5 miljoen euro zelfs, zegt mijn kabinetschef – hij heeft er nog 1 miljoen euro bijgetoverd, het gaat snel. Ik denk dat er op mijn kabinet een ezeltje staat, en hij heeft daarstraks aan het staartje van dat ezeltje getrokken. (*Gelach*)

Er is dus 5 miljoen euro voor die wijkverbeteringscontracten. Gelet op de kwetsbare buurten waar u over spreekt, collega Van Miert, is het misschien toch wel interessant om dat goed in het oog te houden zodat u daarop kunt inspelen. We gaan proberen een kader uit te werken, nu er middelen zijn, om ermee aan de slag te gaan. Het zal wat experimenteel zijn en niet simpel om dat echt inhoud te geven, want onze wetgeving is tamelijk rigide. U moet het misschien goed in het oog houden vanuit het lokale bestuur.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Kurt De Loor aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de selectieprocedures bij lokale overheden en de Vlaamse overheid tijdens de coronacrisis – 3483 (2019-2020)

Voorzitter: de heer Kris Van Dijck

De voorzitter: De heer De Loor heeft het woord.

Kurt De Loor (sp.a): Voorzitter, collega's, minister, we konden de voorbije weken vaststellen dat de lokale besturen opnieuw overgaan tot het organiseren van selectieprocedures om nieuwe personeelsleden te rekruteren. Tijdens de lockdown en de periode die erop volgde, werd dit vaak uitgesteld. Uit verschillende bronnen blijkt dat het aantal sollicitanten hoger blijkt te zijn. Mensen die in de privésector hun werk verloren, komen nu ook aankloppen bij de lokale besturen om te postuleren voor een passende job.

De coronapandemie houdt nog steeds aan, en ik lees net in het persbericht van het Overlegcomité dat een aantal maatregelen zullen worden aangescherpt door het stijgend aantal coronabesmettingen. Een reden temeer om op een heel veilige manier over te gaan tot rekrutering van nieuwe medewerkers en het behandelen van sollicitanten. Bij die selecties moet men dus de veiligheidsvoorschriften naleven, maar ook principes zoals gelijke kansen en anonimiteit.

Minister, vandaar dat ik een aantal vragen heb.

Hoe staat u zelf tegenover deze problematiek en de bekommernissen om gelijke kansen, anonimiteit en veiligheidsvoorschriften na te leven?

Welke maatregelen en voorzorgsmaatregelen worden genomen om de gezondheid en de veiligheid van de kandidaten bij selectieprocedures voor de Vlaamse administratie te garanderen?

Wordt hierbij een beroep gedaan op het advies van preventieadviseurs?

Werd hiertoe een draaiboek of een actieplan opgesteld? Zo niet, wordt hier nog werk van gemaakt?

Hebt u er zicht op of dit ook het geval is voor de selectieprocedures bij lokale besturen?

Wordt bij de Vlaamse overheid een beroep gedaan op digitale selectieprocedures? Zo ja, welke criteria worden gebruikt om te beslissen voor welke vacatures men effectief een beroep doet op digitale selectieprocedures?

Bent u van oordeel dat de gelijke kansen van de kandidaten hierbij worden gegarandeerd? Een sollicitatiegesprek kan bijvoorbeeld digitaal gebeuren, maar niet iedereen beschikt over een computer met internet. Zo niet, welke stappen zult u ondernemen of hebt u ondernomen om hier werk van te maken en dit te garanderen?

Aangezien onder andere vertegenwoordigers van syndicale organisaties het recht hebben om als waarnemers deel te nemen aan de selectieprocedures, is de vraag hier ook of dit gegarandeerd wordt. Zo ja, hoe gebeurt dit concreet bij een sollicitatie op afstand?

Hebt u kennis van eventuele problemen en/of klachten waarbij dit recht niet wordt gegarandeerd, zowel bij de Vlaamse overheid als bij de lokale besturen? Zo ja, welke stappen zullen worden ondernomen om dat recht toch te garanderen?

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Het is van groot belang dat ook in tijden van corona de continuïteit van de dienstverlening kan worden gegarandeerd. Dat betekent dat selecties mogelijk moeten zijn om nieuwe mensen aan te werven.

Op de website van het Agentschap Binnenlands Bestuur (ABB) staat een FAQ over hoe de besturen kunnen omgaan met aanwervingen en selecties gedurende de coronacrisis.

Ook vanuit het Agentschap Overheidspersoneel (AgO) wordt de nodige communicatie voorzien naar de entiteiten en wordt kennis over digitale selectieprocedures volop gedeeld.

Het afnemen van een mondeling examen of een interview via videogesprekken in plaats van fysieke ontmoetingen is mogelijk. Dat kan via de instrumenten die we intussen allemaal kennen. Er wordt binnen de Vlaamse overheid op maat bekeken

welke actie gepast is in het geval dat een kandidaat bijvoorbeeld niet beschikt over een computer. Dat wordt geval per geval bekeken.

AgO heeft voor de heropstart advies gevraagd aan de preventieadviseur. Vervolgens werd door Ago en de preventieadviseur een plan uitgewerkt over wat kan en niet kan op het gebied van fysieke sollicitatieprocedures.

AgO maakte een actieplan. Zo wordt uitgegaan van maximaal digitale selecties en worden voor het toelaten van de fysieke gesprekken de adviezen van het Crisiscentrum van de Vlaamse overheid (CCVO) gevolgd. Een aantal adviezen ter zake worden rigoureuus gevolgd.

Ik heb geen zicht op de lokale situatie en heb daar tot nu toe geen klachten over gekregen. Op het niveau van onze Vlaamse administratie hebben we geen zicht op hoe het bij de lokale besturen gaat, die natuurlijk zelf de eindverantwoordelijkheid dragen voor de veiligheid van hun personeel.

Bij het uitbreken van de COVID-19-crisis heeft AgO meteen beslist in te zetten op volledig digitale selectieprocedures, om zo de continuïteit van de dienstverlening te garanderen. Dit werd op prijs gesteld door zowel de entiteiten als de kandidaten. Hierna werden steeds de adviezen van het CCVO gevolgd.

Op dit moment kiezen we ervoor om binnen de Vlaamse overheid de volledige selectieprocedure digitaal te organiseren, met uitzondering van het jurygesprek. Dat gesprek kan fysiek georganiseerd worden als de wervende entiteit dit vraagt en de kandidaten hier ook mee akkoord gaan. Dit is bijna altijd het geval voor top- en middenkaderfuncties, maar ook voor andere functies merken we dat een fysiek eindgesprek de voorkeur wegdraagt.

Bij iedere georganiseerde selectieprocedure doet mijn administratie er alles aan om de gelijke kansen van de kandidaten te garanderen. De kandidaten worden op voorhand gecontacteerd om hen op de hoogte te brengen van hoe de selectieprocedure zal verlopen. Wanneer de kandidaten op dat moment aangeven dat zij bijvoorbeeld niet de middelen hebben om digitaal te solliciteren, zoekt de administratie naar een oplossing op maat zonder de objectiviteit van de totale selectieprocedure hierbij uit het oog te verliezen.

De syndicale organisaties hebben het recht om de procedures bij te wonen wanneer de kandidaat dat vraagt. Ook bij een sollicitatie op afstand kunnen zij als waarnemer digitaal deelnemen. Vanuit de administratie worden de vertegenwoordigers van de vakorganisaties op de hoogte gebracht van de data van de selectieprocedures. Wanneer zij dat wensen, kunnen zij ook de link krijgen die nodig is om aan te sluiten bij het gesprek. Binnen de Vlaamse overheid worden de vakorganisaties altijd uitgenodigd.

Er werden geen klachten ingediend bij de toezichthoudende overheid over het niet garanderen door de lokale besturen van het recht tot waarneming bij selectieprocedures op afstand. Ook binnen de Vlaamse overheid zijn daarover geen klachten binnengekomen.

Wanneer lokale besturen ABB contacteren om advies te vragen over de aanpak van een onlineselectie, wordt erop gewezen dat vakbondsafgevaardigden als waarnemer moeten kunnen deelnemen aan de onlineselectie. Ik heb hier een hele lijst van gemeenten waar we dat advies hebben overgemaakt.

Ik hoop dat ik u daarmee wat heb kunnen geruststellen over de manier waarop we dat digitaal doen, met vaak toch nog het fysieke eindgesprek bij de jury. We doen dat in de best mogelijke omstandigheden, met oog voor de concrete noden van mensen die eventueel geen computer hebben of die misschien andere problemen

hebben, en met waarborgen van betrokkenheid en aanwezigheid van syndicale organisaties als waarnemer wanneer zij dat wensen.

De voorzitter: De heer de Loor heeft het woord.

Kurt De Loor (sp-a): Minister, ik dank u voor uw antwoord. U hebt me inderdaad gerustgesteld. Een werkgever is niet enkel verantwoordelijk voor de veiligheid op het werk maar ook voor kandidaat-personeelsleden die wensen te solliciteren of die deel uitmaken van de organisatie van de Vlaamse administratie of van lokale besturen. U zei dat er maximaal wordt ingezet op een digitale manier van selecteren. Het is goed dat daarbij de gelijke kansen en de gelijke toegang tot het openbaar ambt overeind blijft, en dat mensen die niet over een computer en internet beschikken, toch de mogelijkheid krijgen om te kandideren.

Het is belangrijk, maar daarin hebt u me gerustgesteld, dat er een objectief wervingssysteem is dat de nodige garanties biedt inzake gelijkheid.

De voorzitter: De heer Van Miert heeft het woord.

Paul Van Miert (N-VA): Ik wil beginnen met de Vlaamse overheid een pluim op de hoed te steken. Wat toekomstige sollicitanten betreft, is er heel veel voorzien. Er is een filmpje dat men kan bekijken, er zijn diagrammen met tips voor sollicitanten, men kan zelfs op de smartphone op weg naar huis, wanneer men niet aan het stuur zit, een sollicitatie indienen. Op dat vlak zit het hier dus wel goed in het huis. We hebben dan ook een aantal zaken gekopieerd naar het lokale niveau. Daarbij moesten we wel vaak van het digitale afstappen. Zeker voor bepaalde profielen moet men de kandidaten persoonlijk uitnodigen, met de nodige afstand en met respect voor de coronamaatregelen. Sommige mensen hebben misschien wel een computer en internetverbinding maar zijn het Zoom- of Skypegebeuren niet gewoon.

In elk geval hebben ook wij veel kandidaten, dus ik denk dat het digitale gebeuren wel goed loopt.

Kris Van Dijck (N-VA): In de vraag van de heer De Loor stond dat er nu blijkbaar meer sollicitanten zijn. Minister, als ik kijk naar de voorbije jaren en zelfs decennia stel ik vast, maar ik weet niet of dat klopt, dat er een zekere correlatie is tussen de aantrekkelijkheid op de privémarkt en die bij de openbare besturen. Met andere woorden: als er weinig jobs in de privésector zijn, komt er een grotere druk op de sollicitaties bij de overheid. De keerzijde is ook dat de openbare sector, op gemeentelijk, provinciaal of Vlaams niveau, bij een economische revival net moeilijkheden heeft om de juiste profielen aan te trekken.

Dat was mijn bijkomende opmerking. Voor het overige ben ik het eens met de antwoorden van de minister.

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Voorzitter, zoals steeds is uw beschouwing juist en briljant. Op het moment dat er een crisis is, een economische of een andere zoals nu het geval is, waardoor het aanbod aan arbeidskrachten op de arbeidsmarkt groter is dan de vraag, krijgt men een stijging van het aantal sollicitaties, ook bij de overheid. Wanneer morgen een privébedrijf een vacature heeft, zal dat wellicht ook een grotere toeloop van kandidaten kennen. Wanneer er omgekeerd een krapte is op de arbeidsmarkt, dan is de private sector beter gewapend en heeft hij meer mogelijkheden om die krapte op te lossen. Zij kunnen veel gemakkelijker een hoger loon en betere arbeidsvoorwaarden aanbieden, terwijl de overheid een rigider statuut heeft. Bij onevenwicht waarbij veel mensen een job zoeken en er weinig jobs zijn, denk ik dat de overheid interessante profielen kan aantrekken. Wanneer er krapte is en weinig mensen een job zoeken terwijl er veel jobs in de aanbieding

staan, komt de publieke sector onder druk te staan. De private sector is flexibeler, terwijl de openbare sector allerlei regels heeft die onder meer de objectiviteit moeten garanderen. Op lokaal vlak hebben we vaak de frustratie gehad omdat we bijvoorbeeld graag betere informatici zouden willen, maar dan zouden we die beter moeten kunnen betalen. Wanneer men helemaal vrij is om aan de ene zoveel en aan de andere zoveel te geven, bestaat het risico op vriendjespolitiek.

Verder wil ik de heren danken voor de lofbetuigingen en de steun voor de aanpak die we op Vlaams vlak uitrollen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Brecht Warnez aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de verdere evolutie van de gemeentefinanciën na corona en de richtlijnen voor de aanpassing van de meerjarenplannen 2020-2025 – 3487 (2019-2020)

Voorzitter: de heer Kris Van Dijck

De voorzitter: De heer Warnez heeft het woord.

Brecht Warnez (CD&V): Er werd de voorbije maanden al herhaaldelijk stilgestaan bij de verdere evolutie van de gemeentefinanciën na corona, en terecht, want er is heel wat ongerustheid bij de lokale besturen.

We hadden het er in deze commissie ook over naar aanleiding van mijn vraag van 30 juni toen er cijfers van de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG) bekend waren waaruit bleek dat de extra kosten voor de gemeenten zouden oplopen tot 139 miljoen euro en de minderinkomsten een bedrag zouden vertegenwoordigen van 141 miljoen euro, wat in totaal dus bijna 300 miljoen euro is.

Minister, u wees er toen op dat de echte balans pas zou kunnen worden opgemaakt nadat de besturen de aanpassing van hun meerjarenplannen hadden opgemaakt. Ook stelde u dat u wou wachten op de zomermaanden om meer cijfermateriaal in handen te hebben. De zomer is voorbij, zoals we buiten kunnen zien, en in september hebt u de omzendbrief rondgestuurd over de aanpassing van de meerjarenplannen 2020-2025.

In die omzendbrief vestigt u er de aandacht op dat de coronacrisis een belangrijke impact heeft op de financiën van de lokale en provinciale besturen en dat dat zal leiden tot een aangepast beleid. Hoewel er momenteel geen zekerheid is over wat de toekomst precies zal brengen, stelt u dat het aangewezen is dat de lokale besturen een geactualiseerde omgevingsanalyse opmaken.

In de omzendbrief wordt er ook op gewezen dat de budgettaire gevolgen voorlopig niet van die orde zijn dat de meeste besturen ze niet zouden kunnen opvangen binnen de bestaande normering. Op welke beschikbare gegevens baseert u zich daarvoor? Kunt u daarover iets zeggen naar de toekomst toe?

U wilt de besturen ook alle mogelijkheden bieden om in 2021 vroeger dan gewoonlijk een aanpassing van het meerjarenplan door te voeren, als dat nodig zou blijken. Besturen dienen daartoe gemotiveerd een individuele afwijking te vragen. Hoe dient die motivering opgevat te worden? Wat is volgens u een voldoende gemotiveerde vraag? Waarover gaat het dan precies?

U stelt dat, als de situatie dat vereist, u verdere maatregelen zult voorstellen om de investeringscapaciteit van de lokale besturen maximaal te vrijwaren en te

optimaliseren. Welke verdere maatregelen hebt u daarbij op het oog? Hebt u enige indicatie dat er bij de lokale en provinciale besturen belangrijke investeringen teruggedraaid zouden worden?

Wat de nieuwe ramingen van de aanvullende personenbelasting (APB) en de opcentiemen op de onroerende voorheffing (OOV) betreft, kunt u reeds aangeven wanneer die juist beschikbaar zullen zijn? Voor de APB gaat dat dan natuurlijk via de federale overheid en ik denk dat u daarover het best eens bij hen aandringt op enige spoed. Hebt u al enige indicatie in welke richting die ramingen globaal zullen uitgaan? Dat is natuurlijk belangrijk.

In de omzendbrief wordt ten slotte verwezen naar de nieuwe tariefmethodologie van de Vlaamse Regulator van de Elektriciteits- en Gasmarkt (VREG). Het is een thema dat collega Vaneeckhout hier al aanbracht. Over die methodologie nam de VREG op 13 augustus een definitieve beslissing. In de omzendbrief geeft u aan dat er nog geen concrete cijfers beschikbaar zijn over een eventuele impact op de gemeentelijke dividenden, maar dat de gemeenten er goed aan doen om deze evolutie en de mogelijke gevolgen voor de gemeente voldoende te duiden in de toelichting van de financiële risico's. Kunt u erop aandringen om zo snel mogelijk een duidelijk zicht te hebben op de impact hiervan? Welke initiatieven kunt u nemen – ik weet dat dat niet eenvoudig is – om de impact van deze nieuwe methodologie op de inkomsten van de gemeenten zo beperkt mogelijk te houden?

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Mijnheer Warnez, ondanks het gevorderde uur zijn dit toch heel interessante vragen.

Eerst en vooral, wat de omzendbrief betreft: ik had in alle eerlijkheid nog een jaar willen wachten om een omzendbrief te sturen, enigszins in lijn met wat de Vlaamse Regering tijdens de Septemberverklaring zelf heeft gezegd. De minister-president heeft inderdaad gezegd dat we in zeer onzekere tijden leven, zeker wat de economische evolutie betreft, en dus hebben we gezegd dat we het volgende jaar zouden gebruiken om een beter zicht te krijgen op wat we precies zullen moeten doen en hoe we een traject kunnen uitstippelen om de begroting weer helemaal in evenwicht te krijgen. Niettemin hebben we toch al een aantal opties of voorafnames overwogen, zoals dat nu eenmaal gaat.

Maar goed, de gemeenten moeten hun begroting opmaken en moesten een brief krijgen en dus heb ik hun die brief bezorgd. Daarin valt eerst en vooral op dat we naar relatief stabiele ontvangsten gaan uit de APB. Ik baseer me daarvoor op recente gegevens van het Planbureau, van 10 september om precies te zijn. Volgens de inschatting van het Planbureau zal het reële beschikbare inkomen van de particulieren in 2020 relatief goed standhouden: in 2020 zou er een daling van 0,3 procent zijn, wat eigenlijk heel weinig is, en in 2021 een toename van 2 procent. De oorzaak daarvan zijn de ondersteunende overheidsmaatregelen, zoals de uitbreiding van het systeem van tijdelijke werkloosheid, de verhoogde uitkering voor werknemers, het overbruggingsrecht en de premies voor zelfstandigen. Al die maatregelen hebben het inkomen van de burgers overeind gehouden. Als je die cijfers ziet, dan stel je vast dat de impact op de gemeentelijke ontvangsten uit de APB in de periode van 2021 tot 2023 relatief beperkt zal zijn. De FOD Financiën zal in de loop van oktober zelf nog ramingen per gemeente bezorgen, zoals zij dat elk jaar doet eind september-begin oktober.

Twee, ik heb inderdaad de mogelijkheid gecreëerd dat gemeenten vroeger dan gewoonlijk hun meerjarenplannen kunnen aanpassen. Als dat nodig is, kunnen ze uitzonderlijk hun meerjarenplan ook al aanpassen vooraleer ze hun jaarrekening 2020 hebben opgemaakt, zonder die rekening al te moeten verwerken in de planning. Dat doen we als een soort van noodmaatregel. Als gemeenten in de

problemen zouden komen, dan kunnen ze daar bij wijze van voorzorg zo op inspelen. Het besluit van de Vlaamse Regering over de beleids- en beheerscyclus (BBC) bevat die mogelijkheid, en ik vind dat we die mogelijkheid nu ook moeten activeren.

De regelgeving legt geen vormvoorwaarden op om een dergelijke aanvraag in te dienen en ik wil die zo eenvoudig mogelijk houden. Het volstaat om een aanvraag bij het Agentschap Binnenlands Bestuur (ABB) in te dienen. Ik zal geen omstandige motivering vragen, ik ga dat niet doen. Een verwijzing naar de gewijzigde budgettaire en economische context vanwege de coronacrisis is een voldoende motivering. We gaan het dus niet moeilijker maken dan het al is. We weten dat we in een moeilijk jaar zitten. Als een gemeente in de problemen zit en haar meerjarenplanning wat vroeger moet kunnen aanpassen, dan moet ze een aanvraag doen, zonder al te zware motivering, maar met een simpele verwijzing naar de coronacrisis, en dan gaat die gemeente dat mogen doen. Ik denk dat dat een helder antwoord is.

Ik heb inderdaad gevraagd om de investeringscapaciteit te vrijwaren, maar op dit moment heb ik nog geen concrete indicaties dat de lokale besturen belangrijke investeringen zouden terugdraaien. Er zijn geen alarmsignalen. Maar ik weet uit ervaring dat als er een begroting moet worden opgemaakt en er bespaard moet worden en er 500.000 euro voor fietspaden op de planning staat en 2 miljoen euro voor wegen, die 500.000 gemakkelijk 250.000 wordt en die 2 miljoen 1 miljoen. Dat is vaak de gemakkelijkste en eerste besparing waar men op lokaal vlak naar grijpt, omdat dat niemand pijn doet. Op dit moment zijn er echter nog geen signalen in die richting.

We proberen dat investeringsbudget overeind te houden en we moedigen de gemeenten daar ook toe aan, omdat dat voor een stuk voor een lokale relance kan zorgen. Weet dat gemeenten deze legislatuur ongeveer 14,5 miljard euro gaan investeren, investeringssubsidies inclusief. Dat is massief, zeker ten opzichte van de 4,3 miljard euro die wij in Vlaanderen investeren. 14,5 miljard euro deze legislatuur, dat moet overeind blijven en we moeten dat rechthouden. En er is trouwens iets hoopvol, al is het natuurlijk minder interessant voor de aannemers: bij aannemers is er een druk om orders binnen te krijgen en dat heeft een neerwaartse druk op de prijzen, denk ik. We mogen daar natuurlijk niet te enthousiast over zijn, omdat dat ook aan de andere kant schade dreigt toe te brengen, maar voor de lokale besturen is dat niet slecht. De besturen die nu dus beslissen om straten, fietspaden en pleinen aan te leggen of een park te maken: het is het moment! Dit is het moment om dat te doen.

U weet dat we de lokale besturen ook proberen te motiveren om iets meer te doen. We hebben 150 miljoen euro voor nieuwe fietspaden ingeschreven, waarmee we voor elke 2 euro die een lokaal bestuur investeert, 1 euro opleggen. Daarmee willen we natuurlijk 450 miljoen euro aan extra investeringen triggeren. Voor deelmobiliteit of klimaatacties, waarvoor we 100 miljoen euro voorzien, doen we vaak hetzelfde: vaak geven wij 1 euro per geïnvesteerde euro, met als doel om te triggeren of te motiveren.

Maar tot nog toe hebben we geen signalen dat investeringen teruggedraaid worden.

U hebt ook nog gevraagd naar de cijfers. De voorbije maanden hebben we er bij de FOD Financiën en de Vlaamse Belastingdienst (VLABEL) regelmatig op aangedrongen om de gemeenten zo snel mogelijk aangepaste cijfers te bezorgen. Zowel de FOD als VLABEL hebben beloofd de nieuwe ramingen medio oktober aan de gemeenten te bezorgen.

Wat de VREG betreft, moet ik de bal terugkaatsen. De VREG is een onafhankelijke autoriteit die onder de controle van het Vlaams Parlement opereert. Ik kan de VREG

geen opdrachten geven, maar parlementsleden kunnen de VREG altijd uitnodigen in de commissie om de vragen te stellen die ze de VREG graag zouden stellen. U bent de baas van de VREG. U bent de baas van mij en van de VREG, maar ik ben niet de baas van de VREG. Mijn suggestie – en het was misschien uw bedoeling, mijnheer Warnez, om van mij deze suggestie los te weken, want u bent verstandig genoeg om te weten hoe het in elkaar zit – is om de VREG uit te nodigen in het parlement om te vragen naar de impact van de tarifiering, om te vragen of dat berekend is per gemeente. Dat zou een interessante commissievergadering kunnen zijn, maar het is niet aan mij, voorzitter, om de agenda van de commissie of het parlement te bepalen. Ik ben slechts uw dienaar. *(Opmerkingen van Jeremie Vaneekhout)*

Je bent wat gevoelig omdat je nu 'ne kleine' hebt. Je slaapt niet genoeg meer, hé? Proficiat trouwens!

De voorzitter: Minister, voor ik het woord geef aan de heer Warnez, mag ik nog eens vragen of die cijfers die u gaf inzake de investeringen in Vlaanderen en in de gemeenten op jaarbasis zijn of voor de legislatuur? *(Opmerkingen van minister Bart Somers)*

Deze legislatuur, oké. *(Opmerkingen van minister Bart Somers)*

De heer Warnez heeft het woord.

Brecht Warnez (CD&V): Ik denk dat het klopt dat we die lokale besturen in gang moeten houden en ik denk dat we dat ook goed gedaan hebben door hun een injectie te geven in het begin van deze legislatuur. We wisten het toen natuurlijk nog niet, maar goed. Het is goed dat we die machine in gang houden.

In die zin hebt u eigenlijk hoopgevend nieuws, als ik het zo mag samenvatten. En ik heb ook alle begrip voor wat u zegt over de VREG. Hebt u enig mechanisme om te bepalen wanneer er opnieuw geëvalueerd wordt wat die investeringen betreft? Want het is toch wel heel belangrijk dat we die investeringscapaciteit behouden. Is dat pas op het einde van het jaar bij de meerjarenplanning of kunnen we vroeger ingrijpen?

De voorzitter: De heer Vaneekhout heeft het woord.

Jeremie Vaneekhout (Groen): Dank u wel, collega Warnez, voor de opvolging, want het is inderdaad belangrijk dat we dit niet laten stilvallen. In het begin van de crisis waren we zeer dwingend, om daar snel antwoord op te hebben, maar het is goed dat we ook nu niet stilvallen.

Ik ga beginnen met te zeggen dat ik eigenlijk zeer bezorgd ben over deel twee, het deel dat op ons afkomt. Ik snap de projecties van de APB en zo verder, maar de econoom in mij zegt: dit is niet het einde. Waarschijnlijk zal de realiteit wel iets anders zijn dan relatief stabiele inkomsten. Als ik zie wat er dit jaar waarschijnlijk op ons afkomt, onder andere met het nieuws over de horeca, dan zullen er sowieso sectoren zijn die tot nog toe al bij al overleefd hebben dankzij steunmaatregelen, maar die nu drastischere beslissingen nemen en mensen eventueel zelfs zullen beginnen af te danken. Dat heeft natuurlijk een rechtstreekse impact op de APB. Dan denk ik dat de echte gevolgen nu wel zouden kunnen komen.

Ik ben ook bezorgd over die investeringen, want wat de minister zegt, klopt natuurlijk: de echte ingrepen gaan nu pas gebeuren. Diensten hebben hun projecties gemaakt, schepencolleges beginnen nu samen te zitten, zien de cijfers, zullen in oktober en november beginnen te snijden, om in december met niets naar de gemeenteraad te trekken. Ik denk dus dat dat zeer moeilijk is om nu in te schatten. We hebben nu misschien wel geen signalen dat het investeringsritme naar beneden

zou gaan, maar het zou wel eens kunnen dat we in december verrast wakker worden – ik hoop van niet, natuurlijk – en dat het investeringsritme gezakt is of – en ik heb alle enthousiasme voor de maatregelen die de Vlaamse Regering heeft voorgesteld, bijvoorbeeld rond de fietspaden – dat we een omgekeerd, pervers effect krijgen, waarbij gemeenten een derde van hun budget voor de fietspaden afhalen, om dat te recupereren via de 1 euro-2 euromaatregel van de Vlaamse overheid.

Ik wil toch wel vragen om voor een actieve monitoring te zorgen, zowel van die maatregelen als van de bredere investeringsplannen. Zo kunnen we in december ingrijpen als we vaststellen dat er in die meerjarenplanning echt gesneden wordt. Ik weet het, het geld groeit niet op onze rug en we moeten goed nadenken over wat we doen, maar in Vlaanderen durven we wel de keuze te maken om niet structureel, maar wel eenmalig in een diepe put te gaan om een aantal investeringen mogelijk te maken. Met de huidige kencijfers maken we het voor gemeenten niet zo makkelijk om hetzelfde te doen. Ik blijf ervoor pleiten dat we het debat over het positieve budgettaire eindresultaat per jaar en de autofinancieringsmarge blijven voeren.

Tot slot is er uw opmerking over de VREG: die hoorzittingen hebben in dit parlement plaatsgevonden. Dat was dan in de commissie Leefmilieu en Energie. Daarin werden die vragen gesteld, en ze werden redelijk hard afgeblokt. Ik wijs er ook even op dat de mensen die de raad van bestuur van de VREG vormen, vertegenwoordigd worden door een aantal partijen die hier aanwezig zijn. Ik denk dat we alle connecties moeten aanspreken. Ook uw partij is daarin vertegenwoordigd, minister. Het lijkt me wel interessant om de VREG specifiek voor dat luik, namelijk de impact op de lokale besturen, uit te nodigen, maar dan zou ik wel graag hebben dat de minister van Binnenlands Bestuur erbij komt zitten om te kijken hoe het ene zich in het andere vertaalt. De VVSG heeft in juni al berekend dat er 535 miljoen euro minder inkomsten zijn voor de gemeenten in de periode 2020-2025. Dat betekent ook dat er 535 miljoen euro minder investeringsruimte is voor de steden en gemeenten. Dat is zorgwekkend genoeg om daar nog verder op door te gaan.

De voorzitter: De heer De Loor heeft het woord.

Kurt De Loor (sp.a): Minister, ik ben tevreden wanneer u zegt dat er voor de aanpassing van de meerjarenplannen geen bijkomende of extra motivering zal worden gevraagd. Ik ben ook vragende partij om hiervoor de nodige soepelheid aan de dag te leggen. Ik vraag u ook om de ramingen zo snel mogelijk door te geven aan de lokale besturen, zodat zij kort op de bal kunnen spelen.

Het is goed dat de investeringen op peil blijven en hopelijk zullen blijven, want 50 procent van de publieke investeringen gebeurt inderdaad door die lokale besturen. Dat is, zoals u dat zelf verwoordt, een echte machinerie die onze economie mee in gang zet. Als die zou stilvallen, heeft dat natuurlijk gevolgen voor de werkgelegenheid in de privésector. Het initiatief rond de fietspaden is daarom wel positief. Ook daarom wil ik een pleidooi houden om de investeringscapaciteit zeker te behouden en te blijven monitoren.

Kris Van Dijck (N-VA): Ik wilde nog iets opmerken bij de vrees van de heer Vaneekhout dat de gemeenten een derde van hun budget voor de fietspaden zullen moeten schrappen. Ik was iets anders van plan, mijnheer Vaneekhout: van elke 2 kilometer die we van plan waren om te vernieuwen, maken we er 3 van. Dat is nog beter, hé.

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Bedankt om dit dossier goed mee op te volgen, collega's. Ik ben ook blij voor uw begrip dat we toch in een heel labiele economische context zitten.

Mijnheer Vaneekhout, ik heb hier niet geprobeerd om een euforisch verhaal te vertellen. Tot nu toe zijn de cijfers geruststellend, maar ik ben het met u eens dat de kloep nog altijd kan komen. We weten dat ook niet. We moeten ons daardoor ook niet naar beneden laten halen. Hoe meer we zeggen dat de kloep nog zal komen, hoe groter de kans dat dat ook zal gebeuren. We moeten daar verstandig mee blijven omgaan en we moeten dit goed blijven monitoren.

We kunnen pas een inschatting van de evolutie van de investeringsuitgaven van de lokale besturen maken als de begrotingen voor volgend jaar bij het Agentschap Binnenlands Bestuur binnenkomen. Dan zullen we de eerste keer echt kunnen zien of dit een evolutie ten goede of ten kwade is. Of is er een status quo? Dat zal dan pas blijken. We moeten dat dus wel goed blijven opvolgen, daar ben ik het volledig mee eens. We moeten dus goed monitoren wat er de volgende maanden zal gebeuren.

We voorzien extra middelen voor fietspaden en stimuleren de gemeenten om daar vanuit klimaat-, duurzaamheids-, mobiliteits- en veiligheidsambities meer op in te zetten. Minister Peeters heeft voor de fietspaden een budget voorzien dat driemaal groter is dan dat in de vorige legislatuur. Als we alles optellen, gaat het over bijna 2 miljard euro. Dat scheelt een slok op de borrel, daarmee kun je een verschil maken. De grote uitdaging zal zijn om het allemaal uitgerold en gerealiseerd te krijgen, ook lokaal, daarover hoeven we niet flauw te doen. Via trekkingsrechten krijgt elke gemeente per inwoner een deel van dat bedrag.

Reken het maar eens uit als je 20.000 inwoners hebt. Voor Mechelen heb ik dat ook gedaan: ik kom uit op 2 miljoen euro voor 86.000 inwoners. Zo heb je een beeld van wat iedereen zal krijgen. Er moet wel 4 miljoen euro naast liggen. Dat is extra geld dat je niet altijd zo makkelijk kunt monitoren. Laten we eerlijk zijn dat dat niet 100 procent mogelijk is, want als je straten aanlegt, zitten in dat budget vaak al fietspaden verrekend. Ik ga er wel van uit dat dat een stimulans kan zijn. We zullen proberen om daar voorzichtig en vooral correct mee om te springen.

Mijnheer Vaneekhout, ik vond dat u zich op een bepaald moment op een gevaarlijk pad begaf toen u ons vroeg om onze vertegenwoordigers in de VREG bij hun 'schabbernak' te pakken, zoals we dat in Mechelen zouden zeggen, en hen te overtuigen om voorzichtig te zijn. De VREG is een onafhankelijk orgaan. Dat mogen we net niet doen. Ik ken partijgenoten van u die te land, ter zee en in de lucht vechten en gevochten hebben en hopelijk in de toekomst zullen blijven vechten om die onafhankelijkheid van die organen maximaal te respecteren. Mocht die persoon hebben meegeluisterd, dan zou die niet gelukkig zijn geweest met uw tussenkomst. (*Gelach*)

Ik zal het aan de vermoeidheid wijten, door het lieve kindje dat in uw gezin is geboren, dat u wat onzorgvuldig bent in uw manier van verwoorden.

We moeten daar echter waakzaam over blijven. Mocht er een impact van 500 miljoen euro zijn, dan is dat veel geld. Dat scheelt meer dan een slok op de borrel, zelfs al is dat over vier jaar gespreid. Het is aan u om de VREG ook eens in deze commissie uit te nodigen, maar ik wil u dat niet dicteren, ik kan dat alleen maar suggereren.

De voorzitter: De heer Warnez heeft het woord.

Brecht Warnez (CD&V): Ik denk dat u ons en de lokale besturen een geruststellend signaal geeft. Dat is goed. Ik heb er alle begrip voor dat men pas volgend

jaar de monitoring kan doen. Als die APB plots toch slecht uitdraait, dan kan men misschien zelf proactief bekijken waar die autofinancieringsmarge naar beneden zal gaan of waar er problemen zullen ontstaan. Voorlopig is het goed dat we die autofinancieringsmarge vasthouden en dat we als goede huisvaders de lokale financiën beheren.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Brecht Warnez aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de fietsmobiliteit, inzonderheid wat de fietslease betreft – 3488 (2019-2020)

Voorzitter: de heer Kris Van Dijck

De voorzitter: De heer Warnez heeft het woord.

Brecht Warnez (CD&V): Je kunt op fietspaden niet fietsen zonder fietsen.

Op 18 september 2020 keurde de Vlaamse Regering principieel de mogelijkheid voor de lokale besturen goed om personeelsleden op vrijwillige basis vakantiedagen en/of een gedeelte of het geheel van hun vakantietoelage en/of een gedeelte of het geheel van hun eindejaartoelage in te ruilen tegen voordelen ter bevordering van de fietsmobiliteit.

Het gaat hier over de zogenaamde fietslease, die in de private sector al langer in opmars is. In Vlaanderen zouden ruim 50.000 werknemers een fietsleasingscontract hebben afgesloten. Een aantal steden zoals Antwerpen, Mechelen en Leuven voerden het systeem van fietslease recent ook in. We moesten wel vaststellen dat voor de lokale besturen de wettelijke basis voor fietslease ontbrak, waardoor deze steden zich in een donkergrijze zone begaven.

De problematiek werd op 28 april in deze commissie reeds aangekaart. U gaf toen aan dat uw administratie de opdracht had gekregen om een kwalitatieve bedrijfsanalyse op te stellen in samenwerking met de bevoegde federale overheidsdiensten, zoals de Rijksdienst voor Sociale Zekerheid (RSZ). Het was verder uw bedoeling om het dossier van de fietsleasing deel te laten uitmaken van de modernisering van de regelgeving inzake de rechtspositieregeling voor het personeel van de lokale besturen. Daarnaast gaf u ook aan dat u over dit dossier met de vakbonden wilde spreken, dat u een goede dialoog met hen wilde aangaan, maar dat dit door de coronacrisis nog niet mogelijk was geweest.

Met de beslissing van de Vlaamse Regering is er in elk geval een oplossing gekomen voor de steden die de fietslease al hadden ingevoerd, maar ook voor de andere lokale besturen die al langer klaar staan om de fietslease aan hun werknemers aan te bieden. Er moet wel worden opgemerkt dat de fietslease bij sommige van de genoemde steden wat afwijkt van de vanuit Vlaanderen toegestane regeling. Zo kan het brutosalair niet worden verlaagd, maar ik ga er uiteraard van uit dat men de wettelijkheid zal respecteren.

De mogelijkheid om deze fietslease te voorzien is een belangrijke stap. Experts geven namelijk aan dat het postcoronatijdperk gekenmerkt zal worden door minder autokilometers, maar ook door meer telewerk en de doorbraak van de bedrijfsfietsen.

Minister, daarnaast hebt u de mogelijkheden verruimd door ook andere voordelen ter bevordering van fietsmobiliteit aan te moedigen, zoals het onderhoudscontract van een fiets. Ik denk dat dat een creatieve en verstandige beslissing was.

Over die fietsmobiliteit en in het bijzonder de fietslease heb ik enkele vragen. Zijn er uit de kwalitatieve bedrijfsanalyse waarover u sprak knelpunten gekomen die op federaal niveau nog dienen te worden opgelost? Of zijn er andere aandachtspunten?

Minister, waarom bent u van koers veranderd en werd het dossier fietsmobiliteit naar voren getrokken uit de algemene modernisering van de regelgeving inzake de rechtspositieregeling voor het personeel van de lokale besturen?

Hoe is het overleg met de sociale partners hierover verlopen? Werd er een akkoord gevonden?

Zult u ook een gelijkaardige regeling voorzien voor het personeel van de Vlaamse overheid? Zo ja, binnen welke timing?

Op welke manier zult u de lokale besturen ondersteunen en stimuleren om het systeem van fietslease op een correcte manier in te voeren?

Zijn er ook andere initiatieven die u zult nemen om de vergroening van het woonwerkverkeer, waaronder dienst- of bedrijfswagens, bij lokale besturen te bevorderen?

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Mijnheer Warnez, ondanks het gevorderde uur ga ik proberen om onmiddellijk naar de kern van de zaak te gaan. Federale knelpunten hebben we niet gedetecteerd in het systeem. We hebben verschillende pistes onderzocht en op 19 september 2020 is er op mijn vraag een besluit van de Vlaamse Regering gemaakt rond de principiële goedkeuring van de wijziging van de rechtspersoonlijksregeling. U kent die wijziging: men kan op vrijwillige basis vakantiedagen, een volledige of gedeeltelijke vakantietoelage, of een geheel of gedeelte van de eindejaarstoelage inruilen tegen voordelen ter bevordering van de fietsmobiliteit. Dat ontwerp wordt nu voorgelegd aan de sociale partners. Ik hoop dat dit jaar helemaal rond te krijgen, zodat begin januari de wijziging van de rechtspersoonsregeling operationeel is.

Ik heb dat inderdaad wat naar voren getrokken, tegen het oorspronkelijke idee in. Waarom? Er was de herhaalde vraag van het werkveld, en met het coronavirus is die vraag nog sterker geworden. Laten we ook niet flauw doen: er waren de specifieke problematieken in een aantal steden die het al hadden ingevoerd, en die daar in een hybride situatie zaten. Dat was vervelend voor de lokale besturen, vervelend voor de lokale ambtenaren. We hebben gezegd: we moeten daarmee vooruit, we kunnen die onduidelijkheid niet laten bestaan.

Het overleg met de sociale partners gaat nu opstarten. Tot nu toe is er alleen uitvoerig informeel overleg geweest. De onderhandelingen zullen binnenkort binnen het Comité C1 plaatsvinden. Tot nu toe verliep dat overleg constructief. Het is evident dat een aantal vakorganisaties daar bedenkingen bij hebben, soms van principiële aard, soms van meer praktische aard, soms kaderend binnen een bredere discussie. Het gaat ook over het feit dat dat wat naar voren wordt getrokken. Maar in alle objectiviteit moet ik zeggen dat de vakorganisaties empathisch proberen mee te denken. Ze proberen een openheid van geest aan de dag te leggen. We proberen om constructief met hen in gesprek te blijven.

U vroeg of ik ook een gelijkaardige regeling zal voorzien voor het personeel van de Vlaamse overheid. Ik heb eerder al gezegd dat ik ook daar een onderzoek laat uitvoeren naar het aanbieden van maatregelen ter bevordering van de fietsmobiliteit. Ik zou graag in oktober 2020, deze maand dus, een dossier voorleggen aan de Vlaamse Regering tot invoering van fietsmobiliteit in ruil voor bepaalde

loonelementen voor de personeelsleden van de diensten van de Vlaamse overheid. Dat zal in lijn liggen met wat we voor de lokale besturen hebben uitgewerkt. Dat lijkt mij ook logisch.

Hoe ga ik ze ondersteunen? Eerst gaan we het regelgevend traject doorlopen en daarna komen we met heel goede informatie en transparante communicatie naar de lokale besturen en naar de personeelsleden.

U vraagt ook of er nog andere initiatieven zijn waaraan ik zou denken. Er zijn op dit moment heel veel initiatieven lokaal bezig. Een voorbeeld is dat men in heel wat lokale besturen de fietsvergoeding naar het maximumplafond heeft verhoogd. Een ander voorbeeld is dat men wagenparken vergroent en samenwerkt met Cambio om dienstwagens ter beschikking te stellen. De gemeente Wachtebeke heeft een deelwagen voor het personeel en vergroent haar vrachtwagenpark, om nu maar een gemeente te noemen. Zo zijn alle gemeenten bezig. Er is ook een lokale dynamiek. Op dit moment is er lokaal heel veel voluntarisme, waardoor ik denk dat ik op dit moment niet direct nieuwe initiatieven moet nemen.

Het belangrijkste lijkt mij dat we de initiatieven die lokaal genomen worden, verder verspreiden en bekendmaken. We moeten hen verder aanmoedigen om die lokale creativiteit ten volle te laten spelen.

Een heel concreet eigen initiatief naast dit staat niet op stapel, enkel het opvolgen, verspreiden en motiveren van de lokale ideeën.

De voorzitter: De heer Warnez heeft het woord.

Brecht Warnez (CD&V): U sprak over het optrekken van de fietsvergoeding tot het fiscale maximum. Is het een idee om de fietslease daaraan te koppelen? Als de werkgever dat invoert, zal hij ook het maximale geven aan de werknemer. De werknemer kan daar enkel voordeel bij hebben, hij zal sneller naar de fietslease overgaan. Als je het maximum hebt, mag je ook de fietslease invoeren, bijvoorbeeld een koppeling daaraan.

De vakantietoeslag is daarbij gekomen. Als ik me niet vergis is dat bij de steden die ik genoemd heb, nog niet het geval. Daar is het nog niet van toepassing. Dat is daar ... *(Opmerkingen)*

Eindejaarspremie wel, maar het gaat nu over vakantietoeslag. In Mechelen, Antwerpen en Leuven zit de vakantietoeslag niet in de fietslease. Dat is wel een belangrijk punt, dat heeft een onmiddellijke consequentie. De vakantietoeslag bestaat om een reden, namelijk om vakantie te kunnen houden. Als we daar een stuk af nemen, waarom is het er dan ingekomen? Dat moet een reden hebben.

De voorzitter: De heer De Loor heeft het woord.

Kurt De Loor (sp.a): Ik sluit me aan bij de vragen en suggesties van de heer Warnez. Ik vind die positief.

Ik zou willen starten met te zeggen dat ik vanzelfsprekend voor een groene mobiliteit ben. Vanzelfsprekend ben ik ook voor meer mensen op de fiets. Vanzelfsprekend ben ik ook voor meer duurzaamheid. Maar! Maar, ik ben een koele minnaar van de fietslease. Dat mag echt niet ten koste gaan van de sociale bescherming van de werknemers. De slinger slaat een beetje door nu door die vakantie-dagen en -toeslag erbij te nemen. Dat gaat op de duur een uitholling worden van de financiering van onze sociale zekerheid. We stellen vast dat er steden zijn die niet gewacht hebben op een regelgevend kader om dit in te voeren. Vandaar dat er nu snel snel werk van wordt gemaakt, maar die hebben zich de voorbije periode in een grijze zone begeven.

Ik kijk uit naar uw antwoord, minister, op de vraag waarom dit nog niet is ingevoerd in de Vlaamse administratie. Er is wel heel snel werk van gemaakt voor de lokale besturen, maar nog niet voor de Vlaamse administratie. U sprak over oktober 2020 om een dossier voor te leggen. Dat is deze maand. Hoe ziet het verdere tijdsplan eruit voor de Vlaamse administratie?

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: U werpt een aantal principiële bezwaren op, mijnheer De Loor. We hebben de maatregel bij de RSZ afgetoetst. Zonder in idiote partijpolitieke polemiek te vervallen, wil ik u erop wijzen dat in twee van de drie steden die het vandaag doen, uw partij mee bestuurt en mee vragende partij is. In een van de drie hebt u zelfs de burgemeester, in Leuven is dat. In Antwerpen bestuurt u mee. Lokaal willen de mensen van uw partij wel vooruit. Lokaal bestaat die vraag heel stellig, ongeacht de partijen.

Het blijft overigens vrijwillig. Het is een keuze van de werknemer zelf.

Mijnheer Warnez, we hebben een brede waaier willen aanbieden waaruit de werknemer zelf kan kiezen. We hebben minima ingebouwd inzake vakantiedagen na een gesprek met de vakorganisaties en het informele gesprek binnen de regering. We willen niet onder het minimum van een aantal dagen gaan. Dat minimum zit boven het wettelijke. Als we alleen maar een eindejaarstoelage zouden aanbieden, zouden we het sommige mensen moeilijk maken. Ze zouden moeten kiezen – met een bescheiden inkomen – tussen kerstcadeautjes voor de kinderen of fietsmobiliteit.

We hebben dat wat verbreed en die waaier geeft iets meer ruimte, iets meer zuurstof aan mensen om daarop in te spelen. We willen dat in Vlaanderen zo snel mogelijk invoeren, mijnheer De Loor. We zullen in oktober met de Vlaamse Regering een maatregel uitwerken die heel erg gelijkspoot met wat er voor de lokale besturen bestaat. We willen dat zo snel mogelijk, voor mijn part liefst begin 2021, mogelijk maken voor onze Vlaamse ambtenaren.

Wat mij vooral opvalt, is dat de lokale ambtenaren en lokale besturen daar zeer sterk vragende partij zijn. Ze willen allemaal die overstap naar fietsmobiliteit en dit is nu een heel efficiënte manier voor mensen om dat ook te kunnen doen, dat betaalbaar te maken. Mensen kopen dan vaak een goede e-bike en een goede uitrusting en stappen dan ook over, je ziet dat vandaag massaal. Het zou dan ook een beetje dwaas zijn van ons om niet in te spelen op die vraag, zeker als we zo hard op de rest van fietsmobiliteit inzetten. Ik vind dat die twee echt wel hand in hand gaan.

Ik zou ook de lokale autonomie maximaal willen garanderen, u weet dat ik daar een enorme voorstander van ben. Ik vind dan ook dat we dat consequent moeten doen. Heel vaak komt men op mijn stoel in de verleiding om het goede dan toch maar op te leggen: voor autonomie pleiten, maar als het niet in mijn kraam past, dan toch liever wat minder autonomie. Ik zal proberen om dat vijf jaar consequent te doen, dat heb ik me voorgenomen toen ik minister werd na twintig jaar burgemeester te zijn geweest. Samen met mijn collega-burgemeesters heb ik op alle meetings gefulmineerd tegen alle keizer-kosters in de Wetstraat. Ik zal nu proberen dat zelf niet te zijn, ik zal heel veel ruimte laten en vertrouwen op de wijsheid van de lokale besturen. In het ene bestuur zal dat een heel wijze maatregel zijn, in een ander bestuur zal men misschien een andere afweging maken. Laat die mogelijkheid en lokaal zal men mensen daar wel op beoordelen, positief of negatief.

De voorzitter: De heer Warnez heeft het woord.

Brecht Warnez (CD&V): Minister, ik wil oproepen om die vakantietoeslag toch nog eens nader te bekijken. Iedereen heeft recht op vakantie, ik vind dat echt heel

belangrijk. Verder wil ik ook vragen de gesprekken met de vakorganisaties goed aan te vatten, want het is belangrijk om daar tot een goed akkoord te komen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Brecht Warnez aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de rol van de lokale besturen en het beleidsdepartement Binnenlands Bestuur bij het Vlaamse klimaatbeleid – 3501 (2019-2020)

Voorzitter: de heer Kris Van Dijck

De voorzitter: De heer Warnez heeft het woord.

Brecht Warnez (CD&V): Minister, u wilt samen met minister Demir een ambitieus klimaatbeleid realiseren en de lokale besturen zullen daar een zeer belangrijke rol in spelen. U hebt ook een eigen klimaatplan voor de lokale besturen gelanceerd en een van de pijlers daarin is vergroening. U wilt dat de lokale besturen tegen 2030 6,6 miljoen extra bomen en 3300 kilometer haag planten.

U hebt dan ook uw schouders gezet onder het Bomencharter, een burgerinitiatief om lokale besturen te overtuigen extra bomen te planten. Intussen vond gisteren het eerste boscongres plaats, waarop u samen met minister Demir de lokale besturen hebt uitgenodigd. U hebt daar uitleg gegeven over de stappen die steden en gemeenten kunnen zetten en over de ondersteuning waarop zij kunnen rekenen. Ik wilde vragen wat die financiële ondersteuning precies is, maar intussen hebben we het blijde nieuws vernomen dat er 16 miljoen euro zal worden vrijgemaakt, 4 miljoen euro per jaar: 75 procent van de aankoopsum van de grond met een maximum van 5 euro per vierkante meter, als ik het allemaal goed heb gelezen.

Centen zijn één ding, maar geschikte gronden is nog iets helemaal anders, dat weet u ook. Mijn vraag is dan ook hoe u samen met de lokale besturen vanuit het beleidsdepartement Binnenlands Bestuur op zoek zult gaan naar een ambitieus bebossingsbeleid zonder daarbij de landbouwsector te destabiliseren.

Zal de financiering van die bossen afhankelijk zijn van het ondertekenen van dat Boomcharter of staat dat daar los van?

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Mijnheer Warnez, ik heb hier een vijftien bladzijden tellend antwoord, maar ik zal u en ons dat niet aandoen dat voor te lezen, ik zal wel naar de kern van het betoog gaan.

Collega Demir werkt heel hard om dat bebossingsplan van Vlaanderen te realiseren in het kader van de klimaatambities, maar het gaat verder dan klimaatambities, het heeft ook te maken met welbevinden, biodiversiteit, levenskwaliteit enzovoort. Die 4000 hectare bossen die we extra willen, waarvan 750 hectare door de lokale besturen, zijn een belangrijke ambitie, die we allemaal omarmen. De lokale besturen spelen daar een belangrijke rol in.

In heel dat klimaatplan hebben we ons eigen lokaal klimaatplan. We geraken aan 32 procent daling van de CO₂-reductie tegen 2030 met het plan van Vlaanderen. Maar daarnaast heeft minister Demir alle collega's opgeroepen om binnen de eigen sector te bekijken hoe ze nog meer kunnen doen. Ik heb daar dat burgemeestersconvenant als hefboom gebruikt. Op dit moment zijn er 86 gemeenten in Vlaanderen die gaan voor een daling van 40 procent van de CO₂-reductie tegen 2030.

Ze hebben dat convenant ondertekend, samen met tienduizenden andere burgemeesters in Europa. Dat is geen vrijblijvend engagement, dat is een engagement dat moet worden ingevuld, waar acties tegenover moeten worden geplaatst en dat wordt gemonitord. Men moet daar ook budgetten tegenover plaatsen.

U herinnert zich dat een van de onderdelen van dat plan was om te vergroenen, bomen bij te planten: één boom per Vlaming, 6,6 miljoen bomen. Een van de kritieken was toen dat daar geen middelen voor waren. Hoe zou men dit financieren? Ik heb toen proberen uit te leggen dat de gemeenten zich zelf hebben geëngageerd en dat niet alles geld moet kosten, waarbij ik een aantal voorbeelden heb gegeven die ik nu niet zal herhalen. Ik kan nu wel zeggen dat we een half jaar later wel die middelen hebben. Naast de middelen die collega Demir inzet, hebben wij zelf ook nog een recurrent bedrag van 10 miljoen euro voor klimaatacties. Het gaat dan niet alleen over bomen, het kan ook gaan over zonnepanelen, renoveren enzovoort. Die middelen zijn er, plus eenmalig 26,7 miljoen euro. Dat is afgerond 67 miljoen euro, een tegen een, een euro voor een euro, om dat lokale klimaatplan een extra duw in de rug te geven.

Het politieke spanningsveld zit voor een stuk bij de landbouw. Men moet ruimte vinden, wat niet evident is, en daarbij wordt nogal gemakkelijk naar de landbouw gekeken. Mijn filosofie is dat de lokale besturen daar heel belangrijke partners zijn. Ik heb zelf begin september de twee belangrijkste landbouworganisaties, u kent ze, op mijn kabinet ontvangen en met hen een open gesprek gevoerd. Ik heb hen proberen te overtuigen van die maatschappelijke doelstelling met aandacht voor de landbouw als dusdanig. Wie kan beter die dialoog op lokaal vlak mogelijk maken dan de lokale besturen om met alle respect rond de tafel te bekijken wat kan en wat niet kan?

Minister Demir en ikzelf hebben een expertisecentrum opgericht waarin men mee kan nadenken en kan meehelpen om problemen op te lossen. Ik geef twee voorbeelden. Waar zet men bomen langs een landweg? Dat heeft soms een enorme impact op de productiecapaciteit van een veld. Wanneer men die bomen aan de verkeerde kant zet, creëert men te veel schaduw, waardoor de opbrengst kleiner wordt. Landbouwers worden daar zenuwachtig van en dat is begrijpelijk. Wanneer men die bomen langs de juiste kant zet, zijn er veel minder problemen. Het is dat soort dialoog, kleinschalig, dat problemen kan voorkomen of oplossen. Bij een weiland waarop vee staat, kunnen bomen misschien net nuttig zijn om voor schaduw te zorgen.

We hebben ook een voorbeeld gekregen van de burgemeester uit Ranst. Hij wilde op een bepaalde plaats bebossen, maar botste op protest van landbouwers die de grond die op dat moment niet voor de landbouw werd gebruikt, daar in de toekomst wel voor willen gebruiken.

Maar dan is hij de dialoog aangegaan met de landbouwers en heeft hij gevraagd wat zij als mogelijke oplossing zagen voor bebossing. Ze zijn dan tot een oplossing gekomen waarmee iedereen tevreden was. Dat soort lokale dialoog, met respect voor iedereen, heeft volgens mij veel meer slaagkansen dan dat louter theoretisch, abstract te voeren op het niveau van Vlaanderen. Soms zul je op die manier geen oplossing vinden of zul je je ambities niet volledig kunnen realiseren. Soms kun je misschien meer doen dan oorspronkelijk verwacht. Ik ben een voorstander van die aanpak, gebaseerd op dialoog en niet op basis van 'armenomwringelij' en dergelijke. Ik denk dat we zo heel ver kunnen geraken.

De voorzitter: De heer Warnez heeft het woord.

Brecht Warnez (CD&V): Ik vind het heel goed dat er zowel recurrente als eenmalige middelen zijn voor die lokale klimaatplannen. Als ik het goed heb, minister, hebt u ook al 1 miljoen euro voorzien voor de lokale klimaattafels. Kunt u

misschien een tipje van de sluier lichten inzake die 10 en die 26 miljoen euro? Gaan die middelen naar daadkracht? Er werd al heel veel over gesproken en vele lokale besturen hebben al een burgemeestersconvenant. Ik wil vragen om in te zetten op de uitvoering van die klimaatplannen.

Minister Bart Somers: Ik denk dat we bondgenoten zijn van elkaar om dat te doen. Ik vind ook dat klimaattafels wat te 'plannerig' klinkt. Klimaattafels zijn bedoeld om expertise samen te brengen en dingen gedaan te krijgen. Zoals jullie weten, ben ik geen voorstander van veel plannen, maar eerder van actie en voluntarisme, van dingen vooruit helpen. Ik wil die middelen dus vooral inzetten voor het betalen van concrete dingen op het terrein die het verschil maken. Het planten van een boom, het planten van een haag, het leggen van zonnepanelen, het gebruiken van deelwagens, het gebruiken van leds voor openbare verlichting: dat soort dingen willen we financieren. Dat is de richting waarin wij kijken. 'Een euro voor een euro': die dingen zijn mogelijk.

Kris Van Dijck (N-VA): Ik denk dat er inderdaad op lokaal vlak convenanten afgesloten moeten worden. Ik heb al dikwijls een lans gebroken voor het volgende. De compensatieregel waarbij bomen die omgehakt worden, elders gecompenseerd worden, vind ik op zich goed. Maar ik stel vast dat dat soms contraproductief is. Er zijn mensen die onbebouwde percelen liggen hebben, vaak in dorpskernen. Wat doen zij wanneer er daar bomen beginnen op te schieten? Ze gaan die op tijd kappen om later niet te moeten voldoen aan die compensatieregel. Ik weet niet hoe je dat moet aanpakken, maar eigenlijk zou je tot een systeem moeten kunnen komen waarin eigenaars van gronden die niet bebost zijn en ook niet in landbouwersarsenaal liggen maar dus vrij zijn voor toekomstige ontwikkeling – want er zijn allerlei redenen waarom mensen een perceel laten liggen –, niet bestraft worden wanneer die gronden bebost worden. Zo kom je tot een vergroening van de dorps- en stadscentra. Dat is een idee dat ik hier naar voren wil brengen: niet penaliseren maar zelfs promoten, al is het maar door te gedogen.

Minister Bart Somers: 'Great minds think alike', voorzitter. In de Vlaamse Regering wordt nu gepraat over de notie van 'tijdelijk groen'. Daarbij zouden bepaalde gronden expliciet tijdelijk bebost of tijdelijk vergroend worden zonder een voorafname te zijn op een toekomstig statuut. Wat u zegt, is een realiteit. Ik voel dat sommige mensen denken: we hebben hier nog een perceeltje bouwgrond liggen, waar de kleinkindjes misschien over twintig jaar op bouwen, maar we durven er niet goed bomen op te zetten, want over 20 jaar zijn dat grote bomen waarmee we geen weg weten. Ook sommige Vlaamse administraties staan voor datzelfde probleem: ze aarzelen soms om op bepaalde percelen bomen te plaatsen omdat dat consequenties kan hebben. Daarom is er het concept van dat tijdelijk groen. Ik ben daar geen specialist in, maar heb me wel laten vertellen dat dat ook bestaat in Nederland. Dat zou een mogelijke oplossing kunnen bieden om versneld extra inspanningen te doen inzake de opslag van CO₂. Laten we eerlijk zijn: op het vlak van biodiversiteit zal dat bescheiden zijn. Maar het kan wel een verschil maken op het vlak van klimaatmaatregelen, uitzicht, kwaliteit, levensvreugde van mensen.

Collega Zuhail Demir is een specialist inzake de piste die daar bewandeld wordt. Ze kent alles van bomen en bossen.

De voorzitter: De heer Warnez heeft het woord.

Brecht Warnez (CD&V): Minister, ik dank u voor uw engagement en deze ... *(onverstaanbaar)* ... woorden.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.